

NR.: 4553, 04. VIII. 2023

Aprobat,
Manager,
Dr. Bratoï Sorin Cristian

COD DE CONDUITA ETICA
SPITALUL DE PSIHIATRIE CRONICI SCHITU GRECI

AVIZAT,
PRESEDINTE COMISIE ETICĂ,
DR. DICU ANCA GABRIELA

ÎNTOCMIT,
SECRETAR ETICĂ,
PSIH. MARCU LIVIU SORIN

Standardul 1 - Etica și integritatea

1.1. Descrierea standardului

Conducerea și salariații entității publice cunosc și susțin valorile etice și valorile entității, respectă și aplică reglementările cu privire la etică, integritate, evitarea conflictelor de interese, prevenirea și raportarea fraudelor, actelor de corupție și semnalarea neregulilor.

1.2. Cerințe generale

1.2.1. Conducerea entității publice sprijină și promovează, prin deciziile sale și prin puterea exemplului personal, valorile etice, integritatea personală și profesională a salariaților.

1.2.2. Conducerea entității publice adoptă un cod de conduită, dezvoltă și implementează politici și proceduri privind integritatea, valorile etice, evitarea conflictelor de interese, prevenirea și raportarea fraudelor, actelor de corupție și semnalarea neregulilor.

1.2.3. Conducerea entității publice înlesnește comunicarea deschisă de către salariați a preocupărilor acestora în materie de etică și integritate, prin desemnarea unui consilier de etică care să monitorizeze respectarea normelor de conduită la nivelul entității.

1.2.4. Acțiunea de semnalare de către salariați a neregulilor trebuie să aibă un caracter transparent pentru eliminarea suspiciunii de delațiune și trebuie privită ca exercitarea unei îndatoriri profesionale.

1.2.5. Salariații care semnalează nereguli de care, direct sau indirect, au cunoștință sunt protejați împotriva oricăror discriminări, iar conducătorii au obligația de a întreprinde cercetările adecvate, în scopul elucidării celor semnalate și de a lua, dacă este cazul, măsurile ce se impun.

1.2.6. Conducerea și salariații entității publice au o abordare constructivă față de controlul intern managerial, a cărui funcționare o sprijină în mod permanent.

1.2.7. Declararea averilor, intereselor și bunurilor primite cu titlu gratuit se realizează de către toți factorii vizați, în conformitate cu prevederile legale.

Valori etice - valori ce fac parte din cultura entității publice și constituie un cod nescris, pe baza căruia sunt evaluate comportamentele; separat de acesta, entitatea publică trebuie să aibă un cod de conduită oficial, scris, care este un mijloc de comunicare uniformă a valorilor etice tuturor salariaților; codul etic stabilește care sunt obligațiile rezultate din lege cărora trebuie să li se supună salariații, în plus peste cele rezultate ca urmare a raporturilor de muncă: depunerea declarației de avere, a declarației pentru prevenirea conflictului de interese.

CUPRINS

CAPITOLUL I

1. Domeniul de aplicare și principii generale.....pag 2
2. Obiective.....pag 3
3. Principii generale.....pag 3
4. Termeni și expresii.....pag 4

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI CONTRACTUAL

- Art.5 Asigurarea unui serviciu public de calitate.....pag 5
- Art.6 Respectarea Constituției și a legilor.....pag 5
- Art.7 Loialitatea față de instituția publică.....pag 5
- Art.8 Libertatea opiniilor.....pag 6
- Art.9 Activitatea publică.....pag 6
- Art.10 Activitatea politică.....pag 6
- Art.11 Folosirea imaginii proprii.....pag 6
- Art.12 Cadrul relațiilor în exercitarea atribuțiilor funcției.....pag 7
- Art.13 Conduita în cadrul relațiilor internațional.....pag 7
- Art. 14 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor...pag 7
- Art.15 Participarea la procesul de luare a deciziilor.....pag 7
- Art. 16 Obiectivitate în evaluare.....pag 8
- Art. 17 Folosirea abuzivă a atribuțiilor funcției deținute.....pag 8
- Art. 18 Conflictul de interese.....pag 8
- Art.19 Utilizarea resurselor publice.....pag 9
- Art.20. Prevenirea conflictelor de interese în atribuirea achizițiilor publice...pag 9
- Art 21 Limitarea participării la achiziții, concesiuni sau închirieri.....pag 10

CAPITOLUL III

COORDONAREA ȘI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ ETICĂ ȘI PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

- Art.22 Sesizarea.....pag 11
- Art.23 Soluționarea sesizării.....pag 11

CAPITOLUL IV

- A. Codul de deontologie medicală.....pag 11
- B. Codul de conduita și deontologie a farmacistului.....pag 22
- C. Codul de conduită profesională și deontologie a psihologului.....pag 34
- D. Codul de conduită profesională și deontologie a asistentului social.....pag 48
- E. Codul de conduită profesională și deontologie a asistentului medical.....pag 56
- F. Principiile etice ale activității de control financiar preventiv propriu.....pag 63

G. Reguli de conduită și principia etice ale biroului Achiziții.....	pag 64
H. Etica și deontologia Consilierului juridic.....	pag 80

CAPITOLUL V

Declararea averilor, intereselor și bunurilor primite cu titlu gratuit, conform Anexei – Standardul 1 – etica și integritate / Codul controlului intern managerial al entităților publice din 20.04.2018, aprobat OSGG nr. 600 / 2018.....

	pag 83
--	--------

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII FINALE

Art.24 Răspunderea.....	pag 84
Art.25 Asigurarea publicității.....	pag 84
Art.26 Intrarea în vigoare.....	pag 84

CAPITOLUL I

1. DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

Art.1 Codul de conduită etică și profesională a personalului din *Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci* stabilește norme de conduită etică și profesională și formulează principiile care trebuie respectate în relația cu pacienții, partenerii, colegii, în vederea creșterii încrederii și prestigiului instituției.

Art.2 (1) Normele de conduită etică și profesională prevăzute de prezentul Cod sunt obligatorii pentru întregul personal, indiferent de forma de angajare (contract individual de munca, contract de administrare, contract prestari servicii, contract garzi, e.t.c.) .

(2) Prevederile prezentului Cod de conduită etica și profesională se aplică și persoanelor care lucrează în spital ca detașați, colaboratori sau studenți (care fac practică în spital).

Art.3 La elaborarea prezentului cod a stat la baza ca temei legal următoarea legislație in vigoare:

- Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările ulterioare;
- Hotărârea nr. 3 din 4 noiembrie 2016 pentru modificarea Hotărârii Adunării generale naționale a Colegiului Medicilor din România nr. 2/2012 privind adoptarea Statutului și a Codului de deontologie medicală ale Colegiului Medicilor din România.
- HG nr. 788/2005 privind aplicarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România cu modificările ulterioare;
- OUG nr. 144/ 2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, aprobată și modificată prin Legea nr.53/2014;
- Hotărârea OAMMR nr. 2/09.07.2009 privind adoptarea Codului de etică și deontologie al asistentului medical generalist, al moașei și al asistentului medical din România;
- Legea nr. 514/2003 privind exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare;
- DECIZIE nr. 2 din 15 iunie 2009 privind aprobarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului;
- Normele de aplicare a Legii 46/2003 și 1410/2016.
- Legea nr. 571/14.12.2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii;
- Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului cu modificările ulterioare;
- OECD – Fighting corruption and promoting integrity in public procurement :<http://www.sourceoecd.org/governance/9264013997>
- Transparency International; The global coalition against corruption:<http://www.transparency.org/>
- Legea nr. 184/2016 – privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică.

Art.4 (1) Prezentul Cod de conduită etică și profesională a personalului *Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci* este aprobat de către comitetul director.

(2) Dispozițiile Codului de conduită etică și profesională produc efecte pentru toți angajații din instituție de la data comunicării, iar noii angajați vor lua la cunoștință de conținutul Codului de conduită etică și profesională în momentul semnării semnării contractului individual de muncă.

(3) Codul de conduită etică și profesională va fi adus la cunoștință salariaților, astfel :

- prin intermediul șefilor de secție, compartimente, pentru personalul existent;
- prin intermediul serviciului R.U.N.O.S., pentru personalul nou angajat;
- prin afișare pe site-ul / la sediul instituției, pentru persoanele interesate.

2. OBIECTIVE

Obiectivele prezentului Cod de conduită etică și profesională urmăresc să asigure creșterea calității serviciului public, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție, prin:

1. reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului spitalului și al personalului contractual;
2. informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului contractual în exercitarea funcției;
3. crearea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și personalul din *Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci*.

3. PRINCIPII GENERALE

Principiile care guvernează conduita profesională a personalului sunt următoarele:

1. **prioritatea intersului public** – principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
2. **asigurarea egalității de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice** – principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
3. **profesionalismul** – principiu conform căruia personalul contractual are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
4. **imparțialitatea și nediscriminarea** – principiu conform căruia angajații contractuali sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
5. **integritatea morală** – principiu conform căruia personalului contractual îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;

6. **libertatea gândirii și a exprimării** – principiu conform căruia personalul contractual poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
7. **cinstea și corectitudinea** – principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul contractual trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu.

4. TERMENI SI EXPRESII

În înțelesul prezentului Cod de conduită etică și profesională, expresiile și termenii de mai jos au următoarele semnificații:

1. **funcție** – ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
2. **interes public** – acel interes care implică garantarea și respectarea de către spital, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;
3. **interes personal** – orice avantaj material sau de altă natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, de către personalul contractual prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
4. **conflict de interes** – acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contractual contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;
5. **informație de interes public** – orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare, indiferent de suportul ei;
6. **informație cu privire la date personale** – orice informație privind o persoană identificată sau indentificabilă.
7. **valori etice** - valori ce fac parte din cultura entității publice și constituie un cod nescris, pe baza căruia sunt evaluate comportamentele; separat de acesta, entitatea publică trebuie să aibă un cod de conduită oficial, scris, care este un mijloc de comunicare uniformă a valorilor etice tuturor salariaților; codul etic stabilește care sunt obligațiile rezultate din lege cărora trebuie să li se supună salariații, în plus peste cele rezultate ca urmare a raporturilor de muncă: depunerea declarației de avere, a declarației pentru prevenirea conflictului de interese.

CAPITOLUL II NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI

Art.5 Asigurarea unui serviciu public de calitate

- Personalul contractual are obligația de a asigura un serviciu public de calitate în beneficiul cetățenilor, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor instituției, în limitele atribuțiilor stabilite prin fișa postului.
- Personalul contractual trebuie să depună toate diligentele și să se asigure că orice intervenție cu caracter medical pe care o execută sau decizie profesională pe care o ia, respectă normele și obligațiile profesionale și regulile de conduită specifice cazului respectiv.
- În exercitarea funcției, personalul contractual are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea autorităților și instituțiilor publice.

Art.6 Respectarea Constituției și a legilor

- Angajații contractuali au obligația ca prin actele și faptele lor, să respecte Constituția, legile țării și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.
- Personalul contractual trebuie să se conformeze dispozițiilor legale privind restrângerea exercițiului unor drepturi, datorată naturii funcțiilor deținute.

Art.7 Loialitatea față de instituția publică

(1) Personalul contractual are obligația de a apăra prestigiul instituției prin loialitatea față de unitatea în care își desfășoară activitatea, precum și de a se abține de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia.

(2) Angajaților contractuali le este **interzis**:

1. să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea în legătură cu activitatea instituției, cu politicile și strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
2. să facă aprecieri în legătură cu litigiile aflate în curs de soluționare și în care instituția are calitatea de parte, dacă nu sunt abilitați în acest sens;
3. să dezvăluie informații care nu au caracter public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;
4. să dezvăluie informațiile la care au acces în exercitarea funcției, dacă aceasta dezvăluire este de natură să atragă avantaje necuvenite ori să prejudicieze imaginea sau drepturile instituției ori ale unor angajați contractuali;
5. să acorde asistență și consultanță persoanelor fizice sau juridice, în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură împotriva statului ori instituției publice în care își desfășoară activitatea;

(4) Prevederile prezentului Cod de conduită etică și profesională nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligația legală a personalului contractual de a furniza informații de interes public celor interesați, în condițiile legii.

Art.8 Libertatea opiniilor

- În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, angajații contractuali au obligația de a respecta demnitatea funcției deținute, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor instituției publice în care își desfășoară activitatea.
- În activitatea lor, angajații contractuali au obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențați de considerente personale.
- În exprimarea opiniilor, personalul contractual trebuie să aibă o atitudine conciliantă și să evite generarea conflictelor datorate schimbului de păreri.

Art.9 Activitatea publică

- Relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către persoanele desemnate de conducătorul instituției, în condițiile legii.
- Angajații contractuali desemnați să participe la activități sau dezbateri publice, în calitate oficială, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat de conducătorul instituției.
- În cazul în care nu sunt desemnați în acest sens, angajații contractuali pot participa la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al instituției.

Art. 10 Activitatea politică

În exercitarea funcției deținute, personalului contractual îi este interzis:

1. să participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
2. să furnizeze sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publică;
3. să colaboreze, atât în cadrul relațiilor de serviciu, cât și în afara acestora, cu persoanele fizice sau juridice care fac donații ori sponsorizări partidelor politice;
4. să afișeze în cadrul instituției însemne ori obiecte inscripționate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora.

Art. 11 Folosirea imaginii proprii

În considerarea funcției pe care o deține, personalul contractual are obligația de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii în acțiuni publicitare pentru promovarea unei activități comerciale, precum și în scopuri electorale.

Art. 12 Cadrul relațiilor în exercitarea atribuțiilor funcției

(1) În relațiile dintre personalul contractual din cadrul instituției și persoanele fizice sau juridice, angajații contractuali sunt obligați să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine și amabilitate.

(2) Personalul contractual are obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor din cadrul instituției, precum și persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției, prin:

- întrebuițarea unor expresii jignitoare;
- dezvăluirea aspectelor vieții private;
- formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.

(3) Personalul contractual trebuie să adopte o atitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea clară și eficientă a problemelor cetățenilor. Personalul contractual are obligația să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii, prin:

- promovarea unor soluții coerente, conform principiului tratamentului nediferențiat, raportate la aceeași categorie de situații de fapt;
- eliminarea oricărei forme de discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile politice, starea materială, sănătatea, vârsta, sexul și alte aspecte.

Art. 13 Conduita în cadrul relațiilor internaționale

- Personalul contractual care reprezintă instituția în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminarii și alte activități cu caracter internațional are obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și instituției publice pe care o reprezintă.
- În relațiile cu reprezentanții altor state, angajații contractuali au obligația de a nu exprima opinii personale privind aspecte naționale sau dispute.
- În deplasările în afara unității, personalul contractual este obligat să aibă o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și să respecte legile și obiceiurile țării gazdă.

Art. 14 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor

Angajații contractuali nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de afaceri sau de natură politică, care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții.

Art. 15 Participarea la procesul de luare a deciziilor

- În procesul de luare a deciziilor angajații contractuali au obligația să acționeze conform prevederilor legale și să nu își exercite capacitatea de apreciere în mod fundamentat și imparțial.
- Angajații contractuali au obligația de a nu promite luarea unei decizii de către instituția publică, de către alți angajați, precum și îndeplinirea atribuțiilor în mod privilegiat

Art.16 Obiectivitate în evaluare

(1) În exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere, angajații contractuali au obligația să asigure egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul contractual din subordine;

- Personalul contractual de conducere are obligația să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competenței profesionale pentru personalul din subordine, atunci când propune ori aproba avansări, promovări, transferuri, numiri sau eliberări din funcții ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzând orice formă de favoritism ori discriminare.
- Personalul contractual de conducere are obligația de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea în funcțiile contractuale pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevăzute la litera **C Principii generale**.

Art .17 Folosirea abuzivă a atribuțiilor funcției deținute

(1) Personalul contractual are obligația de a nu folosi atribuțiile funcției deținute în alte scopuri decât cele prevăzute de lege.

(2) Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori acțiuni de control, personalul contractual nu poate urmări obținerea de foloase sau avantaje în interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.

- Angajații contractuali au obligația de a nu interveni sau influența vreo anchetă de orice natură, din cadrul instituției sau din afara acesteia, în considerarea funcției pe care o dețin.
- Angajații contractuali au obligația de a nu impune altor angajați contractuali să se înscrie în organizații sau asociații, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promițându-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.

Art.18 Conflictul de interese

Există conflict de interese în una dintre următoarele situații:

- ❖ personalul este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial;
- ❖ participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu alt personal care are calitate de soț sau rudă de gradul I;
- ❖ interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea profesiei.

(1) În cazul existenței unui conflict de interese, personalul Spitalului de Psihiatrie Cronici Schitu Greci este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a profesiei, în termen de cel mult trei zile de la data luării la cunoștință.

(2) Managerul, la propunerea șefului ierarhic, va desemna un alt angajat care are aceeași pregătire și nivel de experiență.

(3) Încălcarea dispozițiilor poate aduce, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă ori penală, potrivit legii.

Art. 19 Utilizarea resurselor publice

- Personalul contractual este obligat să asigure ocrotirea proprietății publice și private a statului, să evite producerea oricărui prejudiciu, acționând în orice situație ca un bun proprietar.
- Personalul contractual are obligația să folosească timpul de lucru, precum și bunurile aparținând instituției numai pentru desfășurarea activităților aferente funcției deținute.
- Personalul contractual trebuie să propună și să asigure, potrivit atribuțiilor care îi revin, folosirea utilă și eficientă a banilor publici, în conformitate cu prevederile legale.
- Personalului contractual care desfășoară activități didactice îi este interzis să folosească timpul de lucru ori logistica instituției pentru realizarea acestora.

Art.20 Prevenirea conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică

- (1) Achiziția publică include atât achizițiile publice cât și achizițiile sectoriale.
- (2) Prevenirea conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică se face prin instituirea mecanismului de verificare "ex ante", din perspectiva situațiilor care pot genera conflicte de interese în cadrul procedurilor inițiate prin sistemul electronic de achiziții publice, astfel încât acestea să fie înlăturate fără a fi afectate respectivele proceduri.
- (3) Mecanismul de verificare "ex ante" se exercită de către A.N.I., prin sistemul de preventive și activitatea specifică a inspectorilor de integritate.
- (4) Analiza informațiilor cuprinse în Sistemul de prevenire și transmiterea avertismentelor de integritate se realizează de către inspector de integritate constituți într-o structură distinctă în cadrul A.N.I..
- (5) Sistemul de prevenție funcționează pe baza datelor înscrise în formularele de integritate, înregistrate în SEAP, cu ocazia derulării procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică și preluate de inspectorii de integritate în condițiile legii.
- (6) Formularul de integritate întocmit în cadrul mecanismului de prevenire a conflictului de interese face parte din documentația de atribuire a contractelor de achiziție publică.
- (7) Autoritățile / entitățile publice au obligația de a asigura completarea și actualizarea formularului de integritate, de la publicarea în SEAP a documentației de atribuire a contractelor de achiziție publică.
- (8) Sistemul de preventive preia informațiile colectate în mod automat în formularele de integritate din interconectarea cu SEAP și determină emiterea unor notificări privind potențialele conflicte de interese.
- (9) În cazul în care se constată un potențial conflict de interese, inspectorii de integritate din cadrul A.N.I. sunt obligați să transmită avertismentul de integritate emis de Sistemul de preventive, în maximum 3 zile lucrătoare de la data primirii formularului.

- (10) Avertismentul de integritate emis de A.N.I. este disponibil, prin intermediul SEAP, autorităților/ entităților contractante, precum și autorităților cu atribuții de verificare, monitorizare și control al procedurii de achiziție publică. A.N.I. comunică, totodată, avertismentul de integritate, prin mijloace electronice de comunicare, persoanei responsabile, care este obligată să îl transmită persoanei vizate de eventualul conflict de interese, precum și conducătorului entității publice.
- (11) Conducătorul entității care primește avertismentul de integritate este obligat să dispună toate măsurile necesare pentru evitarea conflictului de interese, prin dispunerea de măsuri specific precum înlocuirea membrului în comisia de evaluare sau excluderea ofertantului asociat, subcontractantului sau terțului susținător, aflați într-un potențial conflict de interese, potrivit reglementărilor specifice.
- (12) Agenția Națională pentru Achiziții Publice verifică dacă au fost implementate măsurile necesare pentru eliminarea situației de conflict de interese, în conformitate cu atribuțiile specifice.
- (13) Neluarea de măsuri ca urmare a primirii unui avertisment de integritate sau necompletarea formularului de integritate decalșează din oficiu procedura de evaluare a conflictului de interese , după finalizarea procedurii de atribuire.
- (14) Organele cu atribuții de supraveghere, prevenire și control al neregulilor sau fraudelor la fondurile comunitare, precum și persoanele cu atribuții de control în material legalității procedurilor de atribuire a contractelor de concesiune de servicii au acces la datele și informațiile necesare, potrivit competențelor legale, date care sunt cuprinse în Sistemul de preventive, pe baza protocoalelor de colaborare încheiate între A.N.I. și entitățile implicate.

Art.21 Limitarea participării la achiziții, concesiuni sau închirieri

(1) Orice angajat contractual poate achiziționa un bun aflat în proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, supus vânzării în condițiile legii, cu excepția următoarelor cazuri:

- când a luat cunoștință, în cursul sau ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmează să fie vândute;
- când a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;
- când poate influența operațiunile de vânzare sau când a obținut informații la care persoanele interesate de cumpărarea bunului nu au avut acces.

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică în mod corespunzător și în cazul concesiunii sau închirierii unui bun aflat în proprietatea publică ori privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale.

(3) Angajaților contractuali le este interzisă furnizarea informațiilor referitoare la bunurile proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, supuse operațiunilor de vânzare, concesiune sau închiriere, în alte condiții decât cele prevăzute de lege.

(4) Prevederile alin.(1) – (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul realizării tranzacțiilor prin interpus sau în situația conflictului de interese.

CAPITOLUL III COORDONAREA SI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ ETICA SI PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

Art.22 Sesizarea

- (1) Conducerea Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci, poate fi sesizata de orice persoană cu privire la încălcarea prevederilor prezentului Cod de conduită etică și profesională de către angajații contractuali; Constrângerea sau amenințarea exercitată asupra angajatului contractual pentru a-l determina să încalce dispozițiile legale în vigoare ori să le aplice necorespunzător;
- (2) Sesizarea prevăzută la alin.(1) nu exclude sesizarea organului disciplinar competent, potrivit legii.
- (3) Angajații contractuali nu pot fi sancționați sau prejudiciați în nici un fel pentru sesizarea cu bună-credință a organelor disciplinare competente, în condițiile legii.
- (4) Conducerea *Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci*, va verifica actele și faptele pentru care au fost sesizați, cu respectarea confidențialității privind identitatea persoanei care a făcut sesizarea.

Art. 23 Soluționarea sesizării

- (1) Rezultatele activității de centralizare a sesizărilor sau petițiilor se consemnează într-un raport pe baza căruia Conducerea *Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci* va formula recomandări cu privire la modul de corectare a deficiențelor constatate.
- (2) Recomandările Conducerii *Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci* vor fi comunicate:
– angajatului contractual sau persoanei care a formulat sesizarea;
-angajatului care face obiectul sesizării;

CAPITOLUL I V CODUL ETIC ÎN FUNCȚIE DE PROFESIE

A. CODUL DE DEONTOLOGIE MEDICALĂ

CAPITOLUL I Principiile fundamentale ale exercitării profesiei de medic

ARTICOLUL 1 Scopul și rolul profesiei medicale. Întreaga activitate profesională a medicului este dedicată exclusiv apărării vieții, sănătății și integrității fizice și psihice a ființei umane.

ARTICOLUL 2 Nediscriminarea. Actul profesional și întreaga activitate a medicului se vor exercita, respectiv desfășura fără niciun fel de discriminare, inclusiv în ceea ce privește starea de sănătate sau șansele de vindecare ale pacientului.

ARTICOLUL 3 Respectul demnității ființei umane.

În toate situațiile actul profesional, în oricare formă sau modalitate s-ar desfășura, se va face cu respectarea strictă a demnității umane ca valoare fundamentală a corpului profesional.

ARTICOLUL 4 Primordialitatea interesului și a binelui ființei umane.

În toate deciziile cu caracter medical, medicul va trebui să se asigure că interesul și binele ființei umane prevalează interesului societății ori al științei.

ARTICOLUL 5 Obligativitatea normelor profesionale și a celor de conduită.

Medicul trebuie să depună toate diligențele și să se asigure că decizia profesională pe care o ia sau intervenția cu caracter medical respectă normele și obligațiile profesionale și regulile de conduită specifice cazului respectiv.

ARTICOLUL 6 Independența profesională.

Medicul este dator să stăruie și să își apere independența profesională, fiind interzisă orice determinare a actului medical ori a deciziei profesionale de rațiuni de rentabilitate economică sau de ordin administrativ.

ARTICOLUL 7 Caracterul relației medic-pacient

Relația medicului cu pacientul va fi una exclusiv profesională și se va clădi pe respectul acestuia față de demnitatea umană, pe înțelegere și compasiune față de suferință.

ARTICOLUL 8 Obligația diligenței de mijloace.

Medicul își va dedica întreaga știință și pricepere interesului pacientului său și va depune toată diligența pentru a se asigura că decizia luată este corectă, iar pacientul beneficiază de maximum de garanții în raport cu condițiile concrete, astfel încât starea sa de sănătate să nu aibă de suferit.

ARTICOLUL 9 Principiul specializării profesionale.

Cu excepția unor cazuri de urgență vitală, medicul acționează potrivit specialității, competențelor și practicii pe care le are.

ARTICOLUL 10 Respectul față de confraci De-a lungul întregii sale activități, medicul își va respecta confraci, ferindu-se și abținându-se să îi denigreze.

CAPITOLUL II Consimțământul

ARTICOLUL 11 Acordarea și retragerea consimțământului

(1) Nicio intervenție în domeniul sănătății nu se poate efectua decât după ce persoana vizată și-a dat consimțământul liber și în cunoștință de cauză.

(2) În aceleași condiții, consimțământul se poate retrage în orice moment de persoana vizată.

(3) Dispozițiile privind retragerea consimțământului sunt valabile și în ceea ce privește consimțământul exprimat, în condițiile legii, de altă persoană sau instituție decât persoana respectivă.

ARTICOLUL 12 Consimțământul persoanelor fără capacitatea de a consimți.

Atunci când, conform legii, un major nu are, din cauza unui handicap mintal, a unei boli sau dintr-un motiv similar, capacitatea de a consimți la o intervenție, aceasta nu se poate efectua fără acordul reprezentantului său ori fără autorizarea unei autorități sau a unei persoane ori instanțe desemnate prin lege.

ARTICOLUL 13 Informarea prealabilă și adecvată a persoanei

(1) Medicul va solicita și va primi consimțământul numai după ce, în prealabil, persoana respectivă sau cea îndreptățită să își dea acordul cu privire la intervenția medicală a primit informații adecvate în privința scopului și naturii intervenției, precum și în privința consecințelor și a riscurilor previzibile și în general acceptate de societatea medicală.

(2) Pe cât posibil, medicul va urmări ca informarea să fie adecvată și raportată persoanei care urmează să își manifeste consimțământul.

ARTICOLUL 14 Lipsa consimțământului în situații de urgență

Atunci când, din cauza unei situații de urgență, nu se poate obține consimțământul adecvat, se va putea proceda imediat la orice intervenție indispensabilă din punct de vedere medical în folosul sănătății persoanei vizate (comisie).

ARTICOLUL 15 Consimțământul implicit

În interesul pacientului sunt valabile și vor fi luate în considerare autorizările și dorințele exprimate anterior cu privire la o intervenție medicală de către un pacient care, în momentul noii intervenții, nu este într-o stare care să îi permită să își exprime voința sau dacă prin natura sa actul medical are o succesiune și o repetabilitate specifică.

CAPITOLUL III Secretul profesional și accesul la datele referitoare la starea de sănătate.

ARTICOLUL 16 Secretul profesional

Medicul va păstra secretul profesional și va acționa în acord cu dreptul legal al fiecărei persoane la respectul vieții sale private din punctul de vedere al informațiilor referitoare la sănătatea sa.

ARTICOLUL 17 Întinderea obligației de păstrare a secretului profesional.

(1) Obligația medicului de a păstra secretul profesional este opozabilă inclusiv față de membrii familiei persoanei respective.

(2) Obligația medicului să păstreze secretul profesional persistă și după ce persoana respectivă a încetat să îi fie pacient sau a decedat.

ARTICOLUL 18 Transmiterea datelor referitoare la sănătatea persoanei

(1) Medicul va gestiona informația medicală în baza prevederilor prezentului cod, ale legislației în vigoare sau în baza mandatului pacientului.

(2) Obligația medicului de informare nu mai subzistă în cazul în care pacientul decide, sub semnătură, că nu mai dorește să fie informat în cazul în care informațiile prezentate de către medic i-ar cauza suferință.

ARTICOLUL 19 Derogări de la regula păstrării secretului profesional

Derogările de la dreptul fiecărei persoane la respectul vieții sale private din punctul de vedere al informațiilor referitoare la sănătate sunt numai cele prevăzute în mod expres de lege.

CAPITOLUL IV Reguli generale de comportament în activitatea medicală

ARTICOLUL 20 Comportamentul profesional și etic

(1) Medicul trebuie să fie un model de comportament profesional și etic, fiind în permanență preocupat de creșterea nivelului său profesional și moral, a autorității și prestigiului profesiei medicale.

(2) Comportamentul profesional implică, fără a se limita la preocuparea constantă și permanentă a medicului pentru aflarea, pe orice cale, inclusiv prin intermediul formelor de educație medicală continuă, a celor mai noi descoperiri, procedee și tehnici medicale asimilate și agreate de comunitatea medicală.

ARTICOLUL 21 Fapte și acte nedeontologice

Sunt contrare principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic, în special, următoarele acte: a) practicarea eutanasiei și eugeniei;

b) cu excepția situațiilor prevăzute de lege sau de normele profesiei, refuzul acordării serviciilor medicale;

c) abandonarea unui pacient care necesită servicii de urgență sau se află în pericol fără asigurarea că acesta a fost preluat de o altă unitate medicală sau de un alt medic ori că beneficiază de condiții adecvate situației în care se află și stării sale de sănătate;

d) folosirea unor metode de diagnostic sau tratament nefundamentate științific sau neacceptate de comunitatea medicală, cu risc pentru pacient;

e) cu excepția urgențelor vitale, exercitarea profesiei medicale în condiții care ar putea compromite actul profesional sau ar putea afecta calitatea actului medical;

f) emiterea unui document medical de competență sau pentru obținerea unui folos nelegal sau imoral; g) emiterea unui document medical pentru care nu există competență profesională;

h) atragerea clientelei profitând de funcția ocupată sau prin intermediul unor promisiuni oneroase și neconforme cu normele publicității activităților medicale; i) folosirea, invocarea sau lăsarea impresiei deținerii unor titluri profesionale, specialități ori competențe profesionale neconforme cu realitatea;

j) încălcarea principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic; k) respingerea publică, cu excepția dezbaterilor din comunitatea medicală, a unor mijloace de diagnostic, tratament și profilaxie recunoscute de comunitatea științifică academică medicală, precum și recomandarea publică a unor tratamente nefundamentate științific.

ARTICOLUL 22 Atingeri ale independenței profesionale Constituie o atingere gravă adusă caracterului independent al profesiei medicale următoarele acte:

a) cu excepția situațiilor prevăzute de lege și cu anunțarea prealabilă a organelor profesiei, asocierea sau colaborarea, sub orice formă și în orice modalitate, directă ori indirectă, dintre un medic și o persoană care produce sau distribuie medicamente;

b) reclama, în orice mod, la medicamente, suplimente alimentare, aparatură medicală sau alte produse de uz medical;

- c) implicarea, direct sau indirect, în distribuția de medicamente, suplimente alimentare, dispozitive medicale, aparatură medicală sau de alte produse de uz medical;
- d) încălcarea principiului transparenței în relația cu producătorii și distribuitorii de medicamente și produse medicale;
- e) primirea unor donații sub formă de cadouri în bani sau în natură ori alte avantaje, a căror valoare le face să își piardă caracterul simbolic și care pot influența actul medical, de la una dintre entitățile prevăzute la lit. a)-c).

ARTICOLUL 23 Principiului transparenței

(1) Medicul va solicita și va accepta numai sponsorizarea activităților realizate strict în interes profesional și va încheia contractul numai în măsura în care nu există o condiționare de orice fel cu privire la obținerea de către sponsor a unor foloase nelegale ori de natură a influența decizia sau prescripția medicală.

(2) Medicul angajat ori aflat în relații contractuale cu un furnizor de servicii medicale îl va informa pe acesta despre existența unei cereri de sponsorizare și despre numele sponsorului înaintea încheierii contractului de sponsorizare.

Dacă angajatorul sau beneficiarul se oferă în scris și în timp util să finanțeze el activitatea în considerentul căreia a fost solicitată sponsorizarea, medicul va renunța la cererea de sponsorizare.

(3) Medicul va ține evidența sponsorizărilor și va informa colegiul teritorial în termen de 60 de zile dacă valoarea unei sponsorizări sau valoarea totală a sponsorizărilor depășește cuantumul stabilit prin decizia Consiliului național al Colegiului Medicilor din România.

(4) În toate situațiile în care sunt sponsorizate activități ce urmează să aibă loc în afara României, înaintea executării contractului de sponsorizare, medicul va depune un exemplar și la colegiul teritorial la care este înregistrat.

(5) Contractele de sponsorizare vor fi păstrate pe o durată de 1 (un) an de la data executării lor și, la cerere, vor fi puse la dispoziția organelor corpului profesional.

(6) Prevederile alin. (3), (4) și (5) se vor aplica și în cazul în care medicul va fi prestator de servicii ori cesionar de drepturi de autor către un producător ori distribuitor de medicamente, produse medicale ori dispozitive medicale.

(7) Colegiile teritoriale pot înființa un serviciu de informare a medicilor cu privire la încheierea, executarea și implicațiile juridice ale contractelor de sponsorizare.

ARTICOLUL 24 Caracterul nemediat al relației medic-pacient

Cu excepția unor situații obiectiv excepționale și imposibil de înlăturat, orice decizie medicală se va baza în primul rând pe examinarea personală și nemediată a pacientului de către medicul respectiv.

ARTICOLUL 25 Limitele angajamentului profesional

(1) În orice situație, angajamentul profesional al medicului nu poate depăși competența profesională, capacitatea tehnică și de dotare a cabinetului sau a unității sanitare ori baza materială afectată, inclusiv prin convenții sau colaborări ferme cu alte unități sanitare.

(2) Dacă medicul nu are suficiente cunoștințe ori experiența necesară pentru a asigura o asistență medicală corespunzătoare, acesta va solicita un consult adecvat situației sau va îndruma bolnavul către un astfel de consult la o altă unitate medicală. Aceleași dispoziții se vor aplica și în cazul în care dotarea tehnică și materială a unității în care are loc consultul sau intervenția medicală nu este adecvată consultului, stabilirii diagnosticului sau intervenției medicale.

ARTICOLUL 26 Diligența de claritate

Medicul care a răspuns unei solicitări cu caracter medical se va asigura că persoana respectivă a înțeles pe deplin prescripția, recomandarea sau orice altă cerință a medicului, precum și cu privire la faptul că pacientul este, după caz, preluat de o altă unitate medicală ori în supravegherea altui specialist în domeniu.

ARTICOLUL 27 Colaborarea cu alți specialiști

(1) În situația în care pacientul a fost preluat sau îndrumat către un alt specialist, medicul va colabora cu acesta din urmă, punându-i la dispoziție orice fel de date sau informații cu caracter medical referitoare la persoana în cauză și informându-l cu privire la orice altă chestiune legată de starea de sănătate a acesteia.

(2) Recomandările formulate de alți specialiști în scris, inclusiv sub forma scrisorii medicale, nu au caracter obligatoriu pentru medicul curant, acesta având libertate de decizie, conform propriilor competențe profesionale și situației particulare a pacientului.

ARTICOLUL 28 Consultul în echipă

În situația în care este necesar, medicul, cu consimțământul pacientului sau, după caz, al persoanei, respectiv al instituției abilitate, va solicita părerea unuia sau mai multor medici, cu care se poate consulta, pentru luarea celor mai adecvate măsuri în interesul pacientului.

ARTICOLUL 29 Luarea deciziei și comunicarea ei

(1) În cazul unui consult organizat de către medicul curant în condițiile art. 28, luarea și comunicarea deciziei finale aparțin medicului care l-a organizat.

(2) Dacă opinia majorității medicilor participanți la un consult organizat în condițiile art. 28 diferă de a medicului care a organizat consultul, pacientul ori, după caz, instituția sau persoana abilitată va fi informată.

ARTICOLUL 30 Dreptul la o a doua opinie medicală

În toate situațiile medicul va respecta dreptul pacientului de a obține o a doua opinie medicală.

ARTICOLUL 31 Actul medical de la distanță

Investigația ori intervenția medicală la distanță, în oricare dintre formele și modalitățile existente, este permisă numai în situația în care pacientul este asistat nemijlocit de către medicul său, iar scopul investigației și procedurilor la care este supus pacientul este acela de a ajuta medicul să determine diagnosticul, să stabilească tratamentul sau să întreprindă orice altă măsură medicală necesară finalizării actului medical sau intervenției medicale în cazul operațiilor. Excepție fac situațiile de urgență.

ARTICOLUL 32 Finalizarea obligației asumate

(1) Medicul se va asigura că pacientul a înțeles natura și întinderea relației medic-pacient, că are o așteptare corectă cu privire la rezultatele actului medical și la serviciile medicale pe care acesta urmează să le primească.

(2) Odată încheiată înțelegerea medic-pacient, medicul este ținut să ducă la îndeplinire toate obligațiile asumate, așa cum rezultă ele din înțelegerea părților, dintr-un document scris dacă există sau din obiceiurile și cutumele profesiei medicale.

ARTICOLUL 33 Refuzul acordării serviciilor medicale

(1) Refuzul acordării asistenței medicale poate avea loc strict în condițiile legii sau dacă prin solicitarea formulată persoana în cauză îi cere medicului acte de natură a-i știrbi independența profesională, a-i afecta imaginea sau valorile morale ori solicitarea nu este conformă cu principiile fundamentale ale exercitării profesiei de medic, cu scopul și rolul social al profesiei medicale.

(2) În toate cazurile, medicul îi va explica persoanei respective motivele care au stat la baza refuzului său, se va asigura că prin refuzul acordării serviciilor medicale viața sau sănătatea persoanei în cauză nu este pusă în pericol și, în măsura în care refuzul este bazat pe încălcarea convingerilor sale morale, va îndruma persoana în cauză spre un alt coleg sau o altă unitate medicală.

CAPITOLUL V Activitățile conexe actului medical

ARTICOLUL 34 Legalitatea și realitatea conținutului documentelor medicale

Medicul va elibera persoanelor îndreptățite numai documentele permise de lege și care atestă realitatea medicală așa cum rezultă aceasta din datele și informațiile pe care medicul le deține în mod legal ori așa cum a rezultat ea în urma exercitării profesiei cu privire la persoana respectivă.

ARTICOLUL 35 Conformitatea documentului medical cu specialitatea medicală

(1) Documentele medicale referitoare la starea de sănătate a pacientului, întocmite de medic în urma exercitării personale a profesiei, vor fi în limita specialității și competențelor profesionale ale medicului respectiv.

(2) Orice activitate medicală se va consemna în documente adecvate înregistrării activității respective și se va finaliza printr-un înscris medical.

ARTICOLUL 36 Obligații referitoare la sănătatea publică

(1) Medicul are obligația profesională și legală să se îngrijească de respectarea regulilor de igienă și de profilaxie. În acest scop, ori de câte ori are ocazia și este cazul, el va semnală persoanelor respective responsabilitatea ce le revine acestora față de ele însele, dar și față de comunitate și colectivitate.

(2) Medicul are obligația morală de a aduce la cunoștință organelor competente orice situație de care află și care reprezintă un pericol pentru sănătatea publică.

ARTICOLUL 37 Semnalarea erorilor profesionale

(1) Medicul care ia cunoștință despre fapte care, în opinia lui, ar putea constitui erori profesionale va informa prin scrisoare medicală medicul autor al faptei.

(2) Dacă eroarea nu este corectată ori apreciază că nu s-au întreprins toate măsurile adecvate situației, medicul va sesiza în mod cât mai detaliat organismele corpului profesional și, cu excepția situațiilor prevăzute de lege, nu va face publice datele.

ARTICOLUL 38 Primordialitatea concilierii

În orice situație litigioasă ori divergență profesională, înaintea oricărui demers public este obligatorie procedura de conciliere din cadrul corpului profesional.

ARTICOLUL 39 Obligația de sprijin reciproc și de loialitate

În toate situațiile și împrejurările legate de exercitarea obligațiilor profesionale, medicii își vor acorda sprijin reciproc și vor acționa cu loialitate unul față de celălalt. Obligația de sprijin și loialitate subzistă și față de corpul profesional și organismele sale.

ARTICOLUL 40 Concurența loială

(1) În cazul medicilor cu practică independentă, plata prestației medicale poate să fie directă sau indirectă. În cazul plății directe este obligatorie afișarea la sediu a tarifelor aplicate. Tarifele vor fi stabilite de fiecare medic, cu excepția serviciilor medicale furnizate în baza unui contract.

(2) Medicul cu practică independentă poate refuza să își ofere serviciile în cazul neachitării taxelor aferente de către solicitant, cu excepția cazurilor care necesită servicii de urgență sau se află în pericol iminent.

(3) Este interzisă practicarea concurenței neloiale în exercitarea activității medicale sau în legătură cu aceasta.

(4) Prin concurență neloială se înțelege orice acțiune, atitudine sau altă formă de manifestare a medicului, personalului angajat, colaboratorilor ori interpușilor acestora, făcută cu scopul de a menține sau atrage clientela ori de a crește veniturile obținute din activitatea medicală, în detrimentul altor concurenți, cum ar fi:

a) deturnarea sau încercarea de deturnare a clientelei prin discreditarea profesională a unui confrate;

b) perceperea unor onorarii subevaluate în raport cu prețul pieței sau calitatea prestației, atât din punctul de vedere al prestigiului profesiei, cât și din punctul de vedere al onestității față de pacient, cu scopul de a atrage clientela ori de a crește veniturile obținute din activitatea medicală, în detrimentul altor concurenți, cu riscul de a oferi servicii la niveluri calitative inferioare, precum și acordarea unor reduceri/scutiri/eșalonări de onorarii;

c) atragerea/fidelizarea clientelei cu avantaje materiale, oferite sub orice formă;

d) racolarea personalului instruit și format la o unitate medicală concurentă;

e) determinarea reprezentanților oricăror autorități/instituții de a sfătui toți solicitanții să se adreseze unei anumite unități medicale;

f) neemiterea sau emiterea neregulată a chitanțelor/bonurilor fiscale/facturilor pentru serviciile taxate;

g) participarea sau colaborarea la evenimente (audio, video, pe suport informatic etc.) cu scopul de a-și face publicitate în vederea atragerii de clientela, în alte condiții decât cele prevăzute de lege și de prezentul cod;

h) însărcinarea unui profesionist, chiar și cu titlu gratuit, de a procura clienți ori a face reclamă;

i) oferirea de avantaje materiale oricărei persoane pentru atragerea clientelei; j) orice alte acte sau fapte în accepțiunea prezentului alineat, care vor fi calificate ca atare de către comisia de disciplină, din oficiu sau ca răspuns la sesizări.

(5) Este admis serviciul gratuit în scopuri filantropice și nu pentru a menține sau atrage clientela ori pentru a crește veniturile obținute din activitatea medicală, în detrimentul altor concurenți, în cazuri justificate cum ar fi:

a) prestații efectuate rudelor până la gradul al III-lea inclusiv sau unui alt medic;

- b) servicii medicale acordate persoanelor paupere, care nu își pot permite costul lor;
- c) alte situații cu caracter excepțional reglementate legal.

CAPITOLUL VI

Publicitatea activităților medicale

ARTICOLUL 41 Scopul publicității

- (1) Publicitatea formelor de exercitare a profesiei este destinată să asigure publicului informații cu privire la activitatea desfășurată de acestea.
- (2) Publicitatea trebuie să fie veridică, neînșelătoare, să respecte secretul profesional și să fie realizată cu demnitate și prudență.
- (3) Indiferent de mijlocul de publicitate utilizat, toate mențiunile laudative sau comparative și toate indicațiile referitoare la identitatea pacienților sunt interzise.
- (4) Mijloacele de publicitate a formelor de exercitare a profesiei nu pot fi folosite ca reclamă în scopul dobândirii de clientelă.

ARTICOLUL 42 Mijloacele de publicitate

- (1) Formele de exercitare a profesiei de medic pot utiliza unul sau mai multe mijloace de publicitate, respectiv:
  - a) anunțuri de publicitate, potrivit prezentului cod de deontologie medicală;
  - b) anunțuri și mențiuni în anuare, cărți de telefon și baze de date cu profesioniștii din sectorul sanitar;
  - d) invitații, broșuri și anunțuri de participare la conferințe, colocvii etc., profesionale și de specialitate;
  - e) corespondență profesională și cărți de vizită profesionale;
  - f) adresă de internet.
- (2) Nu este permisă utilizarea următoarelor mijloace de publicitate:
  - a) oferirea serviciilor prin prezentare proprie sau prin intermediar la domiciliul ori reședința unei persoane sau într-un loc public;
  - b) propunerea personalizată de prestări de servicii efectuată de o formă de exercitare a profesiei, fără ca aceasta să fi fost în prealabil solicitată în acest sens, indiferent dacă aceasta este făcută sau nu în scopul racolării de pacienți;
  - c) acordarea de consultații medicale realizate pe orice suport material, precum și prin orice alt mijloc de comunicare în masă, inclusiv prin emisiuni radiofonice sau televizate, cu excepția acelor avizate de Colegiul Medicilor din România sau de alte organisme acreditate de acesta în acest scop.
- (3) În cadrul aparițiilor în mediile de informare, medicul va putea prezenta procedee de diagnostic și tratament, tehnici medicale specifice ori alte procedee și mijloace de investigare, dar nu va putea folosi acest prilej pentru a-și face reclamă pentru sine sau pentru orice altă firmă implicată în producția de medicamente, suplimente alimentare ori dispozitive medicale.

CAPITOLUL VII Judecarea cauzelor deontologice

ARTICOLUL 43 Celeritatea

(1) Cercetarea și analiza oricărei sesizări privind existența unei posibile încălcări a dispozițiilor prezentului cod de deontologie medicală se fac cu celeritate de către persoanele desemnate cu cercetarea faptei ori de către cei cărora le-au fost solicitate date în legătură cu soluționarea sesizării, fiind obligate să acționeze cu maximă diligență, netergiversând sau prelungind realizarea atribuțiilor, respectiv comunicarea datelor solicitate.

(2) În adresa de solicitare a unor date și informații necesare soluționării cauzei disciplinare se va indica data până la care urmează să se facă comunicarea datelor sau informațiilor solicitate.

ARTICOLUL 44 Prezumția de nevinovăție

(1) Cercetarea și analiza oricărei sesizări se vor face având în vedere și respectând prezumția de nevinovăție a medicului.

(2) Persoanele desemnate cu cercetarea sesizării ori membrii comisiei de disciplină vor acționa cu tact și moderație, fără a se antepronunța sau a emite opinii personale în niciun mod și în niciun sens pe timpul soluționării sesizării.

ARTICOLUL 45 Imparțialitatea

(1) Persoana desemnată cu cercetarea faptei reclamate ori membrii comisiei de disciplină care are/au vreun interes personal în cauză, în orice mod, ori are/au legături de rudenie cu medicul care face obiectul cercetării sau cu persoana care a făcut reclamația îl va/vor informa pe președintele comisiei de disciplină, care va decide, după caz, menținerea sau înlocuirea persoanei în cauză.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în situația existenței unor situații conflictuale.

(3) Nicio persoană implicată în cercetarea sau soluționarea cauzei disciplinare nu va putea face declarații publice cu privire la cauza respectivă până la soluționarea ei definitivă.

ARTICOLUL 46 Contradictorialitatea scrisă

(1) Comisia de disciplină va stărui pentru obținerea în scris a poziției fiecărei părți implicate în cauza disciplinară.

(2) Contradictorialitatea orală directă se va desfășura doar în condițiile în care pentru soluționarea cauzei este strict necesară, neputându-se soluționa cauza altfel. În acest caz, președintele ședinței va acționa cu tact și înțelegere, fiind interzise adresările directe între persoanele implicate sau emiterea de către membrii comisiei de disciplină a unor aprecieri ori opinii în legătură cu cauza respectivă.

ARTICOLUL 47 Opinia de specialitate

(1) În funcție de cauza supusă cercetării disciplinare, comisia de jurisdicție profesională și/sau comisia de disciplină pot/ poate solicita o opinie de specialitate de la medici specialiști cu reputație în domeniu.

ARTICOLUL 48 Desfășurarea audierilor

(1) În cauza supusă soluționării, membrii comisiei de disciplină se vor adresa persoanelor audiate exclusiv prin intermediul președintelui comisiei sau solicitându-i acestuia permisiunea și exclusiv pentru a-i pune persoanei în cauză întrebări utile și relevante soluționării cauzei.

(2) Pe timpul audierii este interzisă emiterea de către membrii comisiei de disciplină a unor opinii personale sau aprecieri de orice natură. În caz de nevoie, președintele comisiei poate interveni și restabili cadrul decent al audierilor, inclusiv prin suspendarea ședinței comisiei.

-Situatia bolnavului psihic

(1) Persoanele cu tulburari psihice beneficiaza de asistenta medicala si de ingrijiri de sanatate de aceeasi calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi si adaptate cerintelor lor de sanatate.

(2) Orice persoana cu tulburari psihice trebuie aparata de daunele pe care ar putea sa i le produca administrarea nejustificata a unui medicament, tehnica sau manevra de ingrijire si tratament, de maltratarile din partea altor pacienti sau persoane ori de alte acte de natura sa antreneze o suferinta fizica sau psihica.

(3) a) Pacientul cu tulburari psihice trebuie sa fie implicat in procesul de luare a deciziei atat cat permite capacitatea lui de intelegere.

In cazul in care pacientul cu tulburari psihice nu isi poate exprima liber vointa, consimtamantul in scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.

b) Nu este necesara obtinerea consimtamantului in conditiile prevazute la alin. (1) atunci cand este necesara interventia de urgenta.

c) Pacientul are dreptul sa refuze sau sa opreasca o interventie medicala, dupa caz, asumandu-si in scris raspunderea pentru decizia sa; consecintele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, daca intreruperea tratamentului sau a ingrijirilor are drept consecinta punerea in pericol a vietii pacientului.

(4) Orice persoana care sufera de tulburari psihice trebuie tratata cu omenie si respectul demnitatii umane si trebuie sa fie aparata impotriva oricaror forme de exploatare economica, sexuala sau de alta natura, impotriva tratamentelor vatamatoare si degradante. Nu este admisa nicio discriminare bazata pe o tulburare psihica.

Art. 34. - Prescrierea, eliberarea pe baza unei retete medicale si administrarea drogurilor (1) Prescrierea, eliberarea pe baza unei retete medicale si administrarea drogurilor, in alte conditii decat cele prevazute de lege, constituie infractiune.

CAPITOLUL IX Dispoziții finale

ARTICOLUL 49 Aplicarea codului de deontologie medicală

Prezentul cod de deontologie medicală se aplică tuturor medicilor care exercită profesia pe teritoriul României, indiferent de forma de organizare, sursa finanțării sau de caracterul permanent, temporar ori ocazional al activității.

B. FARMACIST

Principiile care guverneaza conduita profesionala a farmacistului in cadrul SPITALULUI DE PSIHIATRIE CRONICI SCHITU GRECI sunt urmatoarele:

(1) Codul deontologic al farmacistului cuprinde un ansamblu de principii si reguli:

- a) ocrotirea drepturilor pacientilor;
- b) respectarea obligatiilor profesionale de catre farmacisti;
- c) apararea demnitatii si a prestigiului profesiei de farmacist.

(2) In exercitarea profesiei sale, farmacistul furnizeaza servicii de sanatate specializate pacientului si publicului in general fara niciun fel de discriminare.

(3) Relatiile dintre farmacist si beneficiarii serviciilor acordate trebuie sa aiba la baza increderea in competenta si experienta profesionala a farmacistului.

(4) Aceasta incredere obliga farmacistul ca de-a lungul intregii sale cariere sa asigure si sa mentina la cel mai inalt nivel performantele si conduita sa profesionala si personala, sa isi actualizeze cunostintele profesionale permanent in sfera activitatii sale.

(5) Principiile fundamentale in baza carora se exercita profesia de farmacist sunt urmatoarele:

- a) exercitarea profesiei se face exclusiv in respect fata de viata si de persoana umana;
- b) in orice situatie primeaza interesul pacientului si sanatatea publica;
- c) respectarea in orice situatie a drepturilor pacientului;
- d) colaborarea ori de cate ori este cazul cu toti factorii implicati in asigurarea starii de sanatate a pacientului;
- e) adoptarea unui rol activ fata de informarea si educatia sanitara a publicului, precum si fata de combaterea toxicomaniei, polipragmaziei, dopajului, automedicatiei si a altor flageluri;
- f) acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai inalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel inalt de competenta stiintifica, aptitudini practice si performante profesionale, in concordanta cu progresele stiintelor si practicii farmaceutice;
- g) in exercitarea profesiei farmacistii trebuie sa dovedeasca loialitate si solidaritate unii fata de altii in orice imprejurare, sa isi acorde colegial ajutor si asistenta pentru realizarea indatoririlor profesionale;
- h) farmacistii trebuie sa se comporte cu cinste si demnitate profesionala si sa nu prejudicieze in niciun fel profesia de farmacist sau sa submineze increderea publica in aceasta.

(8) In situatiile in care in rezolvarea unei probleme alegerea solutiei nu este prevazuta in normele legale, farmacistul trebuie sa ia o decizie concordanta cu etica profesiei si sa isi asume responsabilitatea.

(9) Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat sa isi pastreze libertatea si independenta profesionala conform juramantului profesiei.

(10) Colegiul Farmacistilor din Romania garanteaza mentinerea standardelor profesionale la cel mai inalt nivel posibil, in scopul ocrotirii sanatatii publice, prin supravegherea respectarii de catre farmacisti a indatoririlor profesionale si a eticii profesionale, precum si prin apararea independentei, onoarei si demnitatii profesionale.

CODUL DEONTOLOGIC AL FARMACISTULUI

Capitolul I Dispozitii generale

Art. 1

Codul deontologic al farmacistului cuprinde ansamblul de principii, reguli și standarde ce reprezintă idealurile, valorile și angajamentele morale fundamentale în baza cărora se exercită profesiunea de farmacist pe teritoriul României.

Art. 2

Codul deontologic al farmacistului are drept principal scop:

- a) implicarea farmaciștilor în îmbunătățirea sănătății publice, printr-o activitate profesională onestă, demnă și competentă;
- b) ocrotirea drepturilor pacienților în relație cu produsele și serviciile furnizate de farmaciști în cadrul sistemului de sănătate;
- c) respectarea obligațiilor profesionale de către farmaciști, indiferent de statutul instituției în cadrul căreia își exercită profesiunea;
- d) apărarea încrederii publice în profesiunea de farmacist, a demnității și a prestigiului acestei profesii în societate;
- e) stimularea reflecției farmaciștilor asupra standardelor etice de calitate și promovarea monitorizării calității propriei activități profesionale.

Art. 3

(1) Codul deontologic are menirea de a susține realizarea corectă a activităților profesionale de către farmacist, în interesul pacienților și al sănătății publice, indiferent de domeniul de activitate profesională: cercetare, industrie, import, export, distribuție en gros, brokeraj, distribuție en détail, laborator de analize, învățământ, administrație sanitară, organele de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România.

(2) În sensul prezentului Cod, activitățile profesionale includ orice act, remunerat sau neremunerat, prin care un farmacist își utilizează cunoștințele, abilitățile sau competențele profesionale, indiferent că se află în relație directă sau indirectă cu un anumit pacient, cu o comunitate de persoane sau cu publicul în general, indiferent de statutul instituției sau al unității în care profesiază.

(3) Codul deontologic promovează moralitatea și onorabilitatea farmacistului, inclusiv în afara activităților profesionale.

Art. 4

(1) Dispozițiile Codului deontologic al farmacistului sunt aplicabile tuturor farmaciștilor membri ai Colegiului Farmaciștilor din România, indiferent de regimul exercitării profesiei, salarial și/sau independent.

(2) Activitatea desfășurată în calitate de membru al organelor de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România și/sau în calitate de farmacist angajat al acestuia se supune prevederilor prezentului Cod.

(3) Orice încălcare a Codului deontologic, a drepturilor pacienților în relație cu asistența farmaceutică sau a interesului profesiei, trebuie adusă la cunoștința Colegiului Farmaciștilor din România.

(4) Judecarea abaterilor de la dispozițiile prezentului Cod intră în competența comisiilor disciplinare ale Colegiului Farmaciștilor din România, conform legii.

Capitolul II Principii comune tuturor farmaciștilor

Art. 5

(1) Profesiunea de farmacist are ca scop ocrotirea sănătății publice, prin punerea la dispoziția fiecărui pacient și a publicului în general a cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice.

(2) Farmacistul trebuie să își exercite profesiunea exclusiv în respect față de viață și față de persoana umană, binele fiecărui pacient și interesul sănătății publice trebuind să primeze în orice activitate profesională a farmacistului.

Art. 6

(1) Farmacistul trebuie să trateze fiecare persoană care i se adresează în scop profesional cu respect, cu devotament și fără discriminare.

(2) Orice farmacist, în limita cunoștințelor și mijloacelor de care dispune, are îndatorirea de a acorda ajutor de urgență oricărei persoane aflate în pericol imediat, cu excepția cazurilor de forță majoră.

(3) În exercitarea profesiei, farmacistul are obligația de a respecta drepturile pacienților, după cum urmează:

a) dreptul la servicii și la produse de sănătate pentru prevenirea îmbolnăvirilor, inclusiv la educație adecvată în acest scop;

b) dreptul de acces la servicii și la produse adecvate stării lor de sănătate, inclusiv la cele inovative;

c) dreptul la informare privind starea lor de sănătate, serviciile și produsele de sănătate, cercetarea și inovarea în domeniul sănătății;

d) dreptul la consimțământ informat în privința utilizării serviciilor și produselor de sănătate;

e) dreptul la libera alegere a unității sanitare, a profesionistului, a serviciilor și a produselor de sănătate adecvate stării lor de sănătate;

f) dreptul la intimitate în timpul furnizării și utilizării serviciilor și produselor de sănătate;

g) dreptul la confidențialitatea datelor personale și a informațiilor privind starea lor de sănătate, serviciile și produsele de sănătate utilizate;

h) dreptul la respectarea timpului propriu în privința furnizării serviciilor și produselor de sănătate necesare;

i) dreptul la produse și servicii de sănătate de calitate, în conformitate cu standardele legale în vigoare;

j) dreptul la siguranță în relație cu unitățile sanitare, cu profesioniștii din sănătate, cu serviciile și produsele de sănătate utilizate;

k) dreptul de a respinge orice suferințe și dureri care nu sunt necesare în legătură cu starea proprie de sănătate;

l) dreptul de a depune plângere în legătură cu serviciile sau produsele de sănătate, dreptul la rezolvarea plângerii și dreptul de a fi informați în privința rezultatului acesteia;

m) dreptul la despăgubiri pentru prejudiciile fizice, morale sau psihologice suferite în legătură cu utilizarea unor servicii sau produse de sănătate.

Art. 7

(1) Farmacistul trebuie să contribuie activ la informarea și educarea populației în materie de sănătate, în special în ceea ce privește combaterea toxicomaniei, dopajului și altor flageluri.

(2) Participarea în programe și proiecte publice de promovare a sănătății și a calității vieții inițiate de Colegiul Farmaciștilor din România sau de alte instituții competente, care-i solicită cunoștințele, abilitățile sau competența, constituie o obligație etică pentru farmacist.

(3) Farmacistul poate iniția și promova proiecte proprii de promovare a sănătății și a calității vieții, aceste acțiuni trebuind să constituie modele de practică etică și de calitate.

Art. 8

(1) Farmacistul este obligat să colaboreze cu autoritățile publice competente și să participe la orice acțiune întreprinsă de acestea în vederea ocrotirii sănătății publice.

(2) În interesul public, farmacistul trebuie să evite orice act de natură să compromită buna funcționare a instituțiilor sanitare și/sau a regimurilor de asigurări sociale sau buna gestionare a resurselor acestora.

(3) În orice situație în care este necesar, în interesul pacientului sau al sănătății publice, farmacistul trebuie să colaboreze cu colegii, cu medicii, cu alți profesioniști din sănătate, cu autorități din domeniu sau cu alte instituții competente.

(4) Farmacistul trebuie să își trateze toți colaboratorii cu respect, bunăvoință și colegialitate.

Art. 9

(1) În orice împrejurare ce implică exercitarea corectă a profesiei, în interesul pacientului sau al sănătății publice, farmacistul trebuie să dovedească loialitate, solidaritate și colegialitate.

(2) Farmacistul trebuie să se comporte în permanență cu cinste și demnitate profesională, astfel încât să nu prejudicieze în nici un fel vreun coleg, profesiunea sau corpul profesional.

(3) Concurența loială și publicitatea etică trebuie să guverneze relațiile dintre unitățile farmaceutice în care profesiază farmacistul.

(4) Farmacistul este obligat să respecte și să promoveze principiile publicității etice și ale concurenței loiale, indiferent de statutul instituției sau al unității în care profesiază.

Art. 10

(1) Farmacistul trebuie să-și păstreze, în permanență, libertatea de gândire și de decizie în realizarea actului profesional.

(2) Independența profesională trebuie susținută și apărată în orice situație, în interesul pacientului, al sănătății publice și al demnității profesiei.

(3) Farmacistul nu trebuie să accepte nici un fel de constrângere financiară, comercială, tehnică, morală sau de orice altă natură, care ar aduce atingere independenței sale în actul profesional, în special cu ocazia încheierii de contracte, convenții sau alte înțelegeri cu obiect profesional.

(4) Orice astfel de înțelegeri, inclusiv secrete, încheiate în condiții de constrângere de natura celor enumerate la alin. (3) al prezentului articol, sunt contrare deontologiei farmaceutice și trebuie aduse la cunoștința Colegiului Farmaciștilor din România.

Art. 11

(1) Farmacistul își exercită personal profesiunea și poartă întreaga răspundere pentru deciziile luate cu ocazia fiecărui act profesional.

(2) În vederea protejării răspunderii sale profesionale personale, farmacistul nu trebuie să permită utilizarea, în numele său, a următoarelor:

- a) semnătura sa olografă sau electronică;

- b) certificatul propriu de membru al Colegiului Farmaciștilor din România;
- c) contractul în baza căruia își exercită profesiunea;
- d) orice cod propriu de identificare eventual stabilit la nivel instituțional.

(3) În cazul în care oricare dintre elementele enumerate la alin. (2) al prezentului articol a fost utilizat fără știrea sa, farmacistul este obligat ca, la luarea la cunoștință, să anunțe de îndată Colegiul Farmaciștilor din România.

Art. 12

(1) În vederea asigurării calității în activitățile profesionale, farmacistul are obligația de a respecta și aplica legislația profesională, regulile de bună practică specifice domeniului său de activitate, precum și orice alte standarde de calitate aplicabile, stabilite prin documente oficiale instituționale, naționale sau internaționale.

(2) În situațiile în care, în rezolvarea unei probleme din practică, alegerea soluției nu este prevăzută de legislația în vigoare, farmacistul trebuie să ia o decizie concordantă cu deontologia farmaceutică și să își asume răspunderea.

Art. 13

(1) Farmacistul trebuie să își mențină competența și calitatea actului profesional la nivelul progresului cunoașterii în domeniul propriu de activitate.

(2) În acest scop, el are datoria de a-și actualiza permanent cunoștințele, prin participarea la activități de educație continuă adecvate, în conformitate cu standardele în vigoare.

(3) Înainte de a ocupa un post sau o funcție, farmacistul trebuie să se asigure că are experiența, cunoștințele și competențele necesare pentru îndeplinirea corectă a atribuțiilor în acel post sau în acea funcție.

(4) Farmacistul nu trebuie să divulge, nici după încetarea atribuțiilor sale, indiferent de post sau funcție, informații care, prin natura lor, fac obiectul secretului profesional, conform reglementărilor specifice domeniului de activitate și documentelor oficiale instituționale.

Art. 14

(1) Farmaciștii trebuie să își exercite profesiunea cu evitarea situațiilor de nedemnitate sau de incompatibilitate stabilite prin legislația în vigoare.

(2) Ei nu pot desfășura, în paralel cu exercitarea profesiei de farmacist, nici o ocupație de natură a aduce atingere demnității acestei profesii sau bunelor moravuri.

(3) Sunt considerate astfel de ocupații cele care implică activități ilegale sau care au scop contrar celui de ocrotire a sănătății, vieții ori persoanei umane, conform deciziei, de la caz la caz, a organelor competente ale Colegiului Farmaciștilor din România.

(4) Starea de sănătate fizică și psihică adecvată exercitării corecte a profesiei trebuie certificată, în mod regulat, prin prezentarea certificatului de sănătate, la intervale de cel puțin 3 ani, la organele abilitate ale Colegiului Farmaciștilor din România.

Art. 15

- (1) Farmacistul are obligația morală de a se angaja în dezvoltarea și în evoluția profesiei, în special prin participarea la educația și la formarea profesională a viitorilor farmaciști.

(2) Farmacistul care îndrumă studenți sau rezidenți în practică sau în stagiu profesional trebuie să acorde timp suficient pentru formarea corespunzătoare a acestora și să-i implice în toate activitățile sale profesionale.

(3) El trebuie să împărtășească studenților și rezidenților cunoștințele sale profesionale și să le pună la dispoziție toate mijloacele de documentare utile, pentru o formare practică de nivel înalt.

(4) Farmacistul are datoria de a inspira studenților și rezidenților respect și devotament față de profesiune, constituind el însuși un model profesional și deontologic.

Art. 16

(1) Farmaciștii care participă cu prezentări la manifestări științifice sau profesionale, respectiv cei care publică materiale profesionale, trebuie să se asigure că întregul conținut al materialelor susținute este onest, echilibrat, obiectiv, bazat pe informații științifice care pot contribui la ameliorarea cunoașterii, a serviciilor furnizate pacienților și a utilizării medicamentelor.

(2) În virtutea dreptului pacienților la informare de calitate privind medicamentele și la educație în domeniul sănătății, prevederile alin. (1) al prezentului articol se aplică și în cazul participării farmaciștilor la reuniuni cu pacienți ori asociații de pacienți sau cu alți reprezentanți ai societății civile.

Art. 17

(1) Colegiul Farmaciștilor din România garantează menținerea standardelor profesionale ale farmaciștilor la cel mai înalt nivel, în concordanță cu cunoașterea științifică și cu progresul standardelor legale.

(2) În acest scop, prin organele sale competente, supraveghează respectarea, de către farmaciști, a obligațiilor profesionale și a deontologiei farmaceutice, și acționează pentru apărarea independenței, onoarei și demnității profesiei.

(3) Orice diferende între farmaciști, legate de exercitarea profesiei, de semnalare a erorilor profesionale sau a abaterilor de la Codul deontologic, se rezolvă prin intermediul organelor competente ale Colegiului Farmaciștilor din România, înainte de a fi comunicate public.

(4) Orice modificare în statutul profesional al farmacistului trebuie comunicată Colegiului Farmaciștilor din România, în conformitate cu reglementările în vigoare.

Capitolul III Principii specifice domeniilor de activitate.

Art. 18

(1) Distribuția en détail a medicamentelor se realizează prin intermediul unităților farmaceutice de tip farmacie comunitară, farmacie de spital și drogherie, cu respectarea statutului și limitelor de activitate ale acestora, stabilite prin lege.

(2) Înființarea unei unități farmaceutice de distribuție en détail sub responsabilitatea unui farmacist șef implică asumarea de către acesta a obligației etice de participare la toate etapele procesului de amenajare, dotare și autorizare a unității conform legislației în vigoare.

(3) Farmacistul șef trebuie să se asigure că, odată autorizată, organizarea și funcționarea unității farmaceutice de distribuție en détail se realizează astfel încât să se respecte drepturile pacienților referitoare la disponibilitatea, accesibilitatea și calitatea medicamentelor, a altor produse de sănătate și a serviciilor profesionale care fac obiectul activității acelei unități.

Art. 19

(1) Ca persoană responsabilă de întreaga activitate profesională din unitatea farmaceutică de distribuție en détail pe care o conduce, farmacistul șef are următoarele obligații etice:

a) să se informeze asupra tuturor aspectelor și cerințelor legate de funcția pe care o îndeplinește;

b) să se asigure că aspectul exterior și interior al unității farmaceutice este în permanență în acord cu legislația în vigoare și cu demnitatea profesională;

c) să se asigure că localul, echipamentele și utilitățile unității farmaceutice sunt menținute la standardele acceptate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților profesionale;

d) să vegheze la respectarea regulilor de bună practică și a altor standarde oficiale aplicabile, precum și a eticii profesionale, în unitatea pe care o conduce;

e) să se asigure că toate activitățile profesionale desfășurate sub autoritatea sa, precum și cele exercitate de el personal, sunt supuse asigurării de răspundere profesională;

f) să se asigure de definirea precisă a atribuțiilor personalului aflat sub autoritatea sa și de formarea adecvată, profesională și etică, a acestuia;

g) să se asigure că toți membrii personalului aflat sub autoritatea sa sunt informați asupra atribuțiilor lor profesionale și asupra obligațiilor lor etice;

h) să se asigure de ținuta profesională a personalului aflat sub autoritatea sa, inclusiv ecuson, cu numele, prenumele, calificarea, eventuale titluri științifice sau profesionale ori însemnele corpului profesional;

i) să transmită în mod clar instrucțiuni și, dacă este cazul, proceduri standard de operare în scris, pentru a evita sau a reduce la minim orice risc de eroare în activitatea profesională;

j) să se asigure că toți membrii personalului aflat sub autoritatea sa își îndeplinesc atribuțiile în conformitate cu prevederile legale, cu competența și cu aptitudinile personale;

k) să se asigure de respectarea independenței profesionale a tuturor farmaciștilor care profesează în unitatea farmaceutică pe care o conduce;

l) să se asigure că toate măsurile privind respectarea drepturilor pacienților sunt cunoscute și aplicate în practică în unitatea pe care o conduce;

m) să supravegheze exactitatea informațiilor asociate medicamentelor, altor produse de sănătate și activităților de care este responsabil, precum și corecta utilizare a acestor informații la nivelul unității de distribuție en détail, inclusiv în scopuri publicitare.

(2) Farmacistul șef are datoria etică de a organiza, în mod regulat, evaluări ale activității și ale personalului din unitatea farmaceutică de care este responsabil, inclusiv autoevaluări, în scopul optimizării serviciilor profesionale, al protejării pacientului și a sănătății publice.

(3) Farmacistul șef trebuie să mențină relații de bună colaborare cu toate autoritățile și instituțiile implicate în ocrotirea vieții, a sănătății publice și a mediului înconjurător, respectiv în asigurarea calității activității farmaceutice, precum și să răspundă oricăror solicitări ale acestora de a participa la intervenții, programe sau proiecte ce-i solicită expertiza.

Art.20

(1) Farmaciștii care își exercită profesiunea în domeniul distribuției en détail a medicamentelor și a altor produse de sănătate trebuie să respecte standardele de calitate și de etică aplicabile domeniului.

(2) Ei trebuie să se asigure că toate cerințele legale și etice sunt îndeplinite pentru corecta derulare a activităților din unitățile farmaceutice de distribuție en détail în care profesează, inclusiv pentru a evita pătrunderea în circuitul legal, respectiv utilizarea de către pacienți a unor produse defectuoase, falsificate sau contrafăcute.

(3) Educația pentru sănătate a populației, inclusiv consilierea pentru prevenirea îmbolnăvirilor și promovarea utilizării raționale a medicamentelor și a altor produse de sănătate, constituie obligații etice esențiale ale farmaciștilor din unitățile farmaceutice de distribuție en détail.

(4) În orice situație, angajamentul profesional al farmaciștilor nu poate depăși competența lor profesională, tipul de unitate în care profesează, capacitatea tehnică și de dotare a acesteia.

Art. 21

(1) Relațiile profesionale cu pacienții trebuie să aibă la bază respectul farmacistului față de demnitatea umană, înțelegerea și compasiunea sa față de suferință, precum și încrederea pacientului în competența și experiența profesională a farmacistului.

(2) Pentru stabilirea acestei relații de încredere, farmacistul are datoria etică de a furniza pacientului:

a) medicamente cu autorizație de punere pe piață valabilă în România, în condițiile legii, cu respectarea limitelor de activitate ale tipului de unitate farmaceutică;

b) alte produse de sănătate autorizate, în funcție de tipul unității farmaceutice, a căror calitate este certificată, conform legii;

c) informații și consiliere de specialitate pentru alegerea adecvată și utilizarea corectă a medicamentelor și a altor produse de sănătate;

d) servicii suplimentare de sănătate care îi sunt date în competență, în condițiile legii și în funcție de tipul unității farmaceutice;

e) informații privind starea lor de sănătate, precum și privind drepturile lor la servicii și produse în relație cu aceasta, în cadrul sistemului sanitar.

(3) Orice informații furnizate pacientului despre medicamente, alte produse de sănătate sau servicii profesionale trebuie să fie imparțiale, relevante și actuale, respectiv să se refere atât la beneficii, cât și la riscuri, pentru a ajuta pacientul să ia o decizie informată.

(4) Orice act profesional referitor la sănătatea unui pacient, inclusiv accesarea și utilizarea informațiilor și datelor sale personale, trebuie realizat de către farmacist numai cu consimțământul informat prealabil al pacientului respectiv sau al reprezentantului său legal.

(5) Farmacistul trebuie să respecte alegerile pacientului, inclusiv decizia sa de a refuza un anumit medicament, un alt produs de sănătate sau un serviciu profesional.

Art. 22

(1) Cu ocazia eliberării medicamentelor, farmacistul trebuie să se asigure de realizarea unui act farmaceutic de calitate și etic, în conformitate cu standardele în vigoare. În acest scop, farmacistul trebuie să aibă în vedere în special:

a) analiza prescripției medicale, atunci când aceasta există, din punct de vedere legal, terapeutic, economic;

b) contextul stării de sănătate și particularitățile pacientului, inclusiv existența altor tratamente în curs;

c) eliberarea medicamentelor celor mai adecvate nevoilor pacientului, cu cel mai bun raport beneficiu-cost, în funcție de resursele disponibile;

d) informarea și consilierea pentru un tratament eficient și o conduită de viață corectă, în limbaj adecvat pacientului sau reprezentantului acestuia.

(2) În mod particular, în cazul solicitării sau recomandării de medicamente care se pot elibera fără prescripție medicală, farmacistul are obligația etică de a se asigura că:

a) pacientul are reală nevoie de un tratament medicamentos;

b) pacientul nu primește, în plus, medicamente sau alte produse de sănătate de care nu are nevoie;

c) pacientul nu este încurajat, în nici un fel și prin nici o metodă de marketing comercial, să cumpere și/sau să consume medicamente în mod abuziv.

(3) Farmaciștii sunt obligați să se asigure că informațiile și consilierea au fost percepute și înțelese corect de către pacienți, aceștia fiind încurajați să participe activ la managementul și la reușita tratamentului propriu.

Art. 23

(1) În vederea respectării dreptului pacienților la utilizarea în siguranță a medicamentelor, farmaciștii din unitățile de distribuție en détail au obligația etică de a participa la activitatea de farmacovigilență.

(2) În acest sens, farmaciștii au datoria de a furniza pacienților și altor profesioniști din domeniul sănătății informații adecvate, susținere și expertiză pentru evitarea, documentarea, raportarea și/sau managementul reacțiilor adverse la medicamente.

(3) Ei trebuie să încurajeze pacienții să raporteze reacțiile adverse la medicamente, fie prin intermediul lor sau al altor profesioniști din domeniul sănătății, fie direct Agenției Naționale a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale sau titularilor autorizațiilor de punere pe piață.

Art. 24

(1) Farmaciștii din unitățile de distribuție en détail au obligația de a furniza produse și servicii de sănătate specializate pacientului și publicului în general, fără nici un fel de discriminare.

(2) Ei trebuie să se abțină de la a critica sau condamna stilul de viață, valorile sau convingerile personale, culturale, religioase, politice ori de altă natură ale pacienților care fac apel la serviciile unităților farmaceutice în care profesează.

(3) Propriile convingeri sau opinii asupra valorilor sau convingerilor de orice natură ale pacienților ori asupra rasei, genului, identității, vârstei, stilului de viață, statutului social sau altor factori nu trebuie să afecteze în nici un fel actul profesional al farmacistului.

(4) În cazul în care propriile valori sau convingeri morale ori religioase îl împiedică să furnizeze anumite medicamente, alte produse de sănătate și/sau servicii profesionale către pacienți, farmacistul este obligat să informeze în prealabil viitorul angajator în acest sens.

Art. 25

(1) Farmacistul nu trebuie să refuze în mod nejustificat acordarea produselor sau serviciilor care constituie obiectul de activitate al unității farmaceutice de distribuție en détail în care profesează, conform legii.

(2) El poate refuza acordarea unor astfel de produse sau servicii către pacient atunci când:

a) refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului;

- b) pacientul sau reprezentantul acestuia îi solicită farmacistului să acționeze contrar independenței sale profesionale sau solicitarea este de natură a-i știrbi imaginea, demnitatea sau valorile morale ale profesiei ori nu este conformă cu principiile fundamentale ale exercitării profesiei de farmacist, cu scopul și rolul social ale acesteia;
  - c) comportamentul pacientului nu se încadrează în normele de conduită socială corectă;
  - d) pacientul refuză, în cunoștință de cauză, efectuarea tratamentului.
- (3) Refuzul acordării unor produse sau servicii trebuie justificat, în orice situație, pacientului în cauză sau reprezentantului acestuia.

Art.26

(1) Farmacistul trebuie să respecte dreptul pacientului la intimitate, prin organizarea potrivită a zonei în care are loc discuția cu acesta.

(2) El are datoria etică de a respecta timpul propriu al pacientului, reducând la minimum posibil timpul de așteptare al acestuia, furnizând produse și servicii farmaceutice în ordinea solicitărilor, cu excepția situațiilor de urgență.

(3) Respectul față de pacient impune asigurarea condițiilor de confort în timpul așteptării și asistență de specialitate pentru administrarea medicamentelor în incinta unității farmaceutice de distribuție en détail, dacă este cazul.

Art. 27

(1) Farmacistul are obligația păstrării secretului profesional.

(2) Farmacistul trebuie să respecte și să protejeze confidențialitatea informațiilor privind starea de sănătate a pacienților, inclusiv după decesul acestora.

(3) Informațiile la care se face referire în alin. (2) al prezentului articol pot fi dezvăluite numai în următoarele cazuri:

a) când pacientul și-a dat consimțământul explicit în scris;

b) când tutorele pacientului a consimțit în scris, dacă vârsta pacientului sau starea de sănătate a acestuia nu permite aceasta;

c) când este necesar pentru a preveni afectări majore sau punerea în pericol a sănătății pacientului, a unei terțe persoane sau a publicului în general, la solicitarea instanței de judecată competente;

d) când este necesar pentru stabilirea vinovăției în cazul săvârșirii unor infracțiuni, la solicitarea instanței de judecată competente;

e) în alte situații prevăzute de lege.

(4) Farmacistul nu trebuie să dezvăluie nici o informație referitoare la practica prescrierii unui medic, decât cu acordul scris al acestuia.

(5) Farmacistul trebuie să protejeze informația profesională internă a unității farmaceutice dedistribuție en détail în care profesează, respectând următoarele reguli:

a) să nu permită accesul terților la informații privind activitatea unității, decât cu acordul scris al angajatorului sau în alte situații prevăzute de lege;

b) să respecte cerințele legale de protecție a informațiilor privind acumularea, prelucrarea și utilizarea acestora;

c) să asigure protecția adecvată a informațiilor la operațiunile de primire, stocare, prelucrare, transmitere ori distrugere.

(6) Farmacistul este obligat să comunice farmacistului șef și organelor competente ale Colegiului Farmaciștilor din România orice informație internă referitoare la măsuri sau acțiuni care aduc atingere demnității profesiei și Codului deontologic al farmacistului.

Art. 28

(1) În vederea asigurării continue a dreptului pacientului la produse și servicii farmaceutice, farmaciștii care profesează în farmacii comunitare au obligația:

- a) de a asigura prezența a cel puțin unui farmacist în farmacie pe toată durata programului de funcționare a acesteia;
- b) de a afișa lista farmaciilor autorizate cu rețetă (numele farmaciei, adresa, numărul de telefon), în cazul în care nu prepară medicamente;
- c) de a participa, la solicitarea autorităților, în limita personalului disponibil, la serviciile de gardă, conform legii;
- d) de a afișa lista farmaciilor care au serviciu de gardă (numele farmaciei, adresa, numărul de telefon), în cazul în care nu participă la asigurarea serviciului de gardă;
- e) de a furniza pacienților produse și/sau servicii farmaceutice de urgență, respectând principiile prevăzute în prezentul articol.

(2) În cazuri urgente, farmacistul trebuie să acorde pacientului produsele și/sau serviciile necesare, chiar dacă este solicitat în afara programului farmaciei în care profesează.

(3) În mod excepțional, farmacistul poate elibera medicamente etice fără prescripție medicală, în cantități pentru un tratament de maxim 72 de ore și cu înregistrarea datelor de identificare ale pacientului, în următoarele situații:

- a) un pacient aflat sub tratament dovedit are nevoie de administrarea medicamentului;
  - b) un pacient are nevoie de inițierea sau prelungirea tratamentului, confirmată farmacistului de medicul prescriptor;
  - c) un pacient are nevoie de medicamente și/sau măsuri de prim ajutor.
- (4) Farmacistul este obligat să acorde primul ajutor, în limita competențelor sale, și să solicite intervenția serviciilor medicale specializate, informându-le asupra măsurilor luate din proprie inițiativă.

Art. 29

(1) Farmaciștii din farmacie au obligația profesională și etică de a colabora activ cu medicii prescriptori, în vederea asigurării accesului la medicamente și a condițiilor optime de efectuare a tratamentelor de către pacienți.

(2) În colaborarea lor cu medicii, farmaciștii care profesează în farmacia comunitară trebuie să se abțină de la orice acțiuni sau înțelegeri care ar avea drept rezultat încălcarea dreptului pacientului la libera alegere a farmaciei sau a farmacistului ori obținerea de avantaje materiale. Sunt considerate astfel de acțiuni, fără a fi limitative, următoarele:

- a) oferirea de avantaje materiale medicului prescriptor în caz de îndrumare a pacientului către o anumită farmacie sau către anumite farmacii;
- b) furnizarea și/sau depozitarea medicamentelor sau a altor produse de sănătate la sediul unității sanitare în care profesează medicul prescriptor;
- c) oferirea de formulare de prescripție medicală cu datele de identificare ale farmaciei.

(3) Orice înțelegeri între farmaciști, între aceștia și medici sau alți profesioniști din sănătate, de natură să compromită buna funcționare a instituțiilor sanitare și/sau a regimurilor de asigurări sociale sau buna gestionare a resurselor acestora ori care au drept scop obținerea de avantaje materiale, în dauna resurselor financiare disponibile pentru tratamente în cazul îmbolnăvirilor sau pentru prevenirea acestora, sunt contrare deontologiei farmaceutice și sunt interzise.

(4) Pentru protejarea încrederii pacienților în profesiunile din sănătate, farmaciștii din farmacie trebuie să se abțină de la orice acte sau fapte care ar putea aduce prejudicii demnității și imaginii medicilor sau altor profesioniști din domeniul sănătății.

Art. 30

(1) Farmacistul din farmacie nu trebuie să utilizeze, în relațiile cu pacienții, mijloacele concurenței neloiale în vederea obținerii unor avantaje materiale sau de altă natură.

(2) Se consideră a fi practici neloiale, fără a fi limitative, următoarele activități:

a) atragerea pacienților prin oferirea de avantaje materiale sau prin practici de publicitate ilegală sau neetică;

b) atragerea pacienților prin folosirea de funcția de conducere deținută ori de mandatul încredințat în cadrul organelor de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România sau de notorietatea personală;

c) atragerea pacienților prin defăimarea colegilor sau a serviciilor acestora.

(3) Denunțarea nejustificată a colegilor, în scop concurențial, este contrară deontologiei farmaceutice.

Art. 31

(1) Colegiul Farmaciștilor din România se asigură că publicitatea referitoare la farmaciști, activitatea lor profesională și/sau unitățile farmaceutice de distribuție en détail în care aceștia profesează este etică, în conformitate cu prezentul Cod deontologic și în concordanță cu rolul profesiei în promovarea și ocrotirea sănătății.

(2) Obținerea aprobării prealabile a Colegiului Farmaciștilor din România este obligatorie pentru utilizarea oricăror materiale publicitare privind farmaciști, activitatea lor profesională și/sau unitățile farmaceutice de distribuție en détail în care aceștia profesează.

(3) Farmaciștii șefi sunt obligați a supune, în prealabil, spre aprobare Colegiului Farmaciștilor din România orice material publicitar care se referă la farmaciști, activitatea lor profesională și/sau unitățile farmaceutice de distribuție en détail pe care le conduc.

Capitolul IV Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 32

Faptele săvârșite anterior intrării în vigoare a prezentului Cod se supun prevederilor vechiului.

Cod deontologic al farmacistului, aprobat prin Decizia Colegiului Farmaciștilor din România nr. 2/2009 privind aprobarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 490/2009.

Art. 33

(1) Prezentul Cod deontologic al farmacistului intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării lui în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Până la data intrării în vigoare a prezentului Cod, se abrogă Codul deontologic al farmacistului aprobat prin Decizia Colegiului Farmaciștilor din România nr. 2/2009 privind aprobarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 490/2009.

C. CODUL DEONTOLOGIC AL PSIHOLOGULUI CU DREPT DE LIBERĂ PRACTICĂ

CAPITOLUL I

Principiul respectării drepturilor și demnității persoanei

Psihologii vor avea permanent în atenție faptul că orice persoană are dreptul să îi fie apreciată valoarea intrinsecă de ființă umană și aceasta valoare nu este sporită sau diminuată de cultură, naționalitate, etnie, culoare sau rasă, religie, sex sau orientare sexuală, statut marital, abilități fizice sau intelectuale, vârsta, statut socioeconomic sau orice altă caracteristică personală, condiție sau statut.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor standarde:

- a) standarde generale referitoare la respectul față de persoane;
- b) standarde referitoare la intimitate și confidențialitate;
- c) standarde referitoare la consimțământul informat;
- d) standarde referitoare la autodeterminare;
- e) standarde de înregistrare, prelucrare și păstrare a datelor;
- f) standarde de conduită colegială.

A. Standarde generale referitoare la respectul față de persoane

1. Psihologii își desfășoară activitatea manifestând respect față de stările afective, atitudinile, experiențele, cunoștințele, valorile, ideile, opiniile și opțiunile celorlalți.
2. Psihologii nu se angajează public în prejudicierea imaginii celorlalți, nu manifestă discriminare pe criterii de cultură, naționalitate, etnie, rasă, religie, sex, orientare sexuală și nici nu se angajează în remarci sau comportamente ce aduc prejudicii demnității celorlalți.
3. Psihologii comunică respect față de celelalte persoane prin acțiunile și limbajul lor.
4. Psihologii respectă diferențele individuale, culturale și de rol, inclusiv, dar fără a se limita la cele bazate pe nivelul de funcționare, gen, orientare sexuală, etnie sau identitate națională, vârstă, religie, limba și statut social, asigurându-se că activitățile lor profesionale nu sunt afectate de prejudecăți referitoare la aceste grupuri.
5. Psihologii evită ori refuză să participe la activități și practici ce nu respectă drepturile legale, civile, ori morale ale celorlalți.
6. Psihologii refuză să consilieze, să educe ori să furnizeze informații oricărei persoane care, după judecata lor, este susceptibilă de a utiliza cunoștințele și îndemnul dobândite pentru a încălca drepturile fundamentale ale omului.

7. Psihologii respecta drepturile celor care beneficiaza de servicii psihologice, ale participantilor la cercetare, angajatilor, studentilor si ale altor categorii de persoane cu care intra in contact in timpul exercitarii profesiei, protejand astfel propria lor demnitate. B. Standarde referitoare la intimitate si confidentialitate

B.1. Respectarea intimitatii si a demnitatii

8. Psihologii vor avea grija ca, in furnizarea de servicii psihologice ori in activitatea de cercetare, sa nu incalce granitele spatiului personal sau cultural al clientului/participantului la cercetare, fara o permisiune clara din partea acestuia.

9. Activitatea psihologilor nu trebuie sa prejudicieze dreptul sacru la demnitate umana si nici dreptul persoanei la propria imagine.

B.2. Protejarea confidentialitatii

10. Confidentialitatea actului psihologic este protejata prin lege si este o obligatie a oricarui psiholog. Divulgarea fara acordul clientului, de catre psihologi, a unor informatii care le-au fost incredintate sau de care au luat cunostinta in virtutea profesiei este interzisa, exceptie facand situatiile prevazute de reglementarile legale. Obligatia psihologului de a respecta confidentialitatea nu este limitata in timp.

B.3. Limitele confidentialitatii

11. Inainte de primirea consimtamantului, psihologul va informa clientul cu privire la limitele confidentialitatii si conditiile in care aceasta poate fi incalcata, precum si asupra utilizarii informatiilor rezultate in urma activitatii sale.

12. Psihologii vor informa clientii in mod specific referitor la:

- a) obligatiile legale sau etice care pot interveni, impunand dezvaluirea de informatii;
- b) posibilitatea ca psihologul sa se consulte cu colegii pentru a creste eficacitatea serviciului oferit;
- c) necesitatea prezentei, in situatiile care impun acest lucru, a unei terte persoane (translator, interpret, membru al familiei sau reprezentant legal);
- d) riscurile si limitele confidentialitatii atunci cand serviciile, produsele sau informatiile sunt oferite prin mijloace electronice de transmitere.

B.4. Dezvaluirea de informatii

13. Psihologii pot impartasi informatiile confidentiale cu altii numai cu consimtamantul celor vizati ori de o asa maniera incat cei vizati sa nu poata fi identificati, exceptie facand situatiile in care divulgarea este o obligatie prevazuta de reglementarile legale sau este permisa prin lege pentru un scop legitim, cum ar fi furnizarea serviciilor profesionale in situatii de urgenta sau protejarea clientului, a psihologului sau a altora de o posibila agresiune.

14. Chiar si in aceste situatii, psihologii vor dezvalui doar informatiile necesare in contextul sau situatia respectiva si relevante pentru scopul profesional urmarit, respectand, cu exceptia cazurilor prevazute de lege, autorizarea oferita de client.

15. Situatiile care au condus la dezvaluirea de informatii confidentiale si motivele care au stat la baza lor se consemneaza.

B.5. Confidentialitatea de colaborare

16. In cazul in care doi psihologi sau un psiholog si un alt profesionist implicat in evaluarea sau asistenta persoanei lucreaza in acelasi timp cu acelasi client, vor colabora, fara restrictii de confidentialitate, numai cu acordul clientului.

B.6. Utilizarea informatiilor

17. Informatiile confidentiale sunt inregistrate, prelucrate si pastrate in asa fel incat sa se evite dezvaluirea neintentionata a acestora si pot fi folosite in scop stiintific sau didactic numai intr-o formula care pastreaza cu rigurozitate anonimatul.

B.7. Confidentialitatea fata de terti

18. In cazul in care exista terti implicati in activitatea profesionala a psihologului, acesta va clarifica cu partile implicate limitele confidentialitatii, conditiile de pastrare a confidentialitatii si nu va da curs niciunei solicitari, venite de la o terta parte in dezvaluirea de informatii confidentiale, decat in conditiile respectarii reglementarilor legale si a limitelor confidentialitatii. 19. Psihologul nu poate fi obligat de catre angajator sau de catre o alta persoana neautorizata sa comunice datele confidentiale, cu exceptia prevederilor exprese ale legii.

B.8. Responsabilitate extinsa

20. Psihologii se vor asigura ca personalul, colegii, asistentii, studentii sau alte persoane care au acces la informatiile profesionale respecta reglementarile privind confidentialitatea informatiilor.

B.9. Intreruperea serviciului din motive de confidentialitate

21. Atunci cand psihologul ajunge intr-o situatie in care, din motive bine intemeiate, nu mai poate pastra confidentialitatea, acesta va inceta sa mai ofere serviciul respectiv (cu exceptia situatiilor prevazute la pct. 13).

C. Standarde referitoare la consimtamantul informat

C.1. Urgentarea consimtamantului

22. Inainte de inceperea oricarui tip de serviciu psihologic (evaluare, psihoterapie, consiliere psihologica etc.), psihologii vor obtine consimtamantul informat din partea persoanelor independente sau partial dependent implicate, cu exceptia situatiilor cand prin lege, decizii judecatoresti sau prezentul Cod se prevede altfel. Psihologii vor obtine consimtamantul informat atat in situatia in care serviciile psihologice sunt oferite fata in fata, cat si in cazul in care se folosesc mijloace de comunicare la distanta.

23. In circumstantele in care exista nevoi urgente (de exemplu, tentative sau actiuni suicidare) psihologii vor oferi serviciile in interesul persoanei, pe cat posibil cu acordul sau asentimentul acesteia, dar vor cauta sa obtina cat se poate de repede consimtamantul informat. C.2. Asigurarea consimtamantului

24. Psihologii se vor asigura ca, in procesul de obtinere a consimtamantului informat, urmatoarele puncte au fost intelese: scopul si natura activitatii; responsabilitatile mutuale; beneficiile si riscurile; alternativele; circumstantele unei incetari a actiunii; optiunea de a refuza sau de a se retrage in orice moment, fara a suferi vreun prejudiciu; dreptul la o a doua opinie de specialitate; limitele confidentialitatii; frecventa, modul de desfasurare, costurile serviciilor; aspectele legale privind colectarea, pastrarea, protectia si utilizarea datelor personale; perioada de timp in care este valabil consimtamantul; modul in care se poate retrage consimtamantul daca se doreste acest lucru.

25. Informatiile vor fi oferite folosind un limbaj simplu, adecvat nivelului de intelegere al beneficiarului.

26. Psihologii se vor asigura ca, sub nicio forma, consimtamantul informat al clientului/participantului nu este dat in conditii de coercitie sau sub presiune.

27. Psihologii vor obtine consimtamantul scris al beneficiarului direct ori de cate ori este posibil. Atunci cand acest lucru nu este posibil, psihologii vor consemna in dosarul clientului consimtamantul oral, permisiunea sau asentimentul clientului/reprezentantului legal al clientului.

C.3. Delegarea de consimtamant

28. In cazul in care beneficiarul unui serviciu psihologic este in imposibilitatea de a-si da consimtamantul, se accepta obtinerea acestuia de la reprezentantul legal al acestuia sau de la o persoana autorizata care, conform legii, este in masura sa il reprezinte.

29. In cazurile in care, potrivit legii, clientul nu are capacitatea de a-si da in cunostinta de cauza consimtamantul pentru un serviciu psihologic, acesta se va efectua doar cu acordul reprezentantului sau legal sau cu autorizarea unei autoritati sau persoane desemnate prin lege ori a unei instante de judecata.

30. In cazul in care, potrivit legii, clientul nu are capacitatea de a-si da in cunostinta de cauza consimtamantul pentru un serviciu psihologic si nu exista un reprezentant legal, serviciul psihologic se poate efectua daca este strict necesar in interesul clientului.

C.4. Servicii psihologice impuse (clienti mandatati)

31. Atunci cand psihologii lucreaza cu clienti carora serviciul le-a fost impus, ca urmare a unor prevederi legale, la cererea/prin decizia instantei sau ca urmare a unei situatii de urgenta, psihologii vor furniza serviciul in beneficiul clientilor, obtinerea consimtamantului nefiind obligatorie. Psihologii vor urmari insa construirea unei relatii de cooperare si vor oferi clientilor sau reprezentantilor lor legali informatiile necesare despre natura serviciului si limitele confidentialitatii.

C.5. Consimtamantul in caz de relatii cu terti

32. Psihologii vor clarifica natura relatiilor multiple pentru toate partile implicate inainte de obtinerea consimtamantului, atunci cand ofera servicii psihologice sau conduc cercetari cu indivizi, familii, grupuri ori comunitati, la cererea sau pentru a fi utilizate de catre terti. A treia parte poate fi scoala, instanta judecatoreasca, diverse agentii guvernamentale, companii de asigurari, politia ori anumite institutii de finantare etc. In aceste situatii, psihologii vor explica tuturor partilor:

a) rolul pe care il indeplinesc (de exemplu, psihoterapeut, consultant, evaluator, profesor, specialist desemnat de instanta de judecata/de organul de urmarire penala/de alte organe cu atributii jurisdictionale etc.);

b) natura relatiei cu fiecare dintre parti;

c) felul in care vor fi utilizate serviciile furnizate si informatiile obtinute;

d) limitele confidentialitatii;

e) aranjamentele financiare pentru furnizarea serviciilor, in functie de situatie.

D. Standarde referitoare la autodeterminare

D.1. Participarea activa la decizii

33. Psihologii vor incuraja participarea activa a beneficiarilor la deciziile care ii afecteaza direct, respectand dorintele justificate si valorificand opiniile acestora, ori de cate ori este posibil.

34. In acelasi timp, psihologii vor fi atenti la limitele potentiale ale autodeterminarii generate de caracteristici personale (varsta si nivelul de dezvoltare, sanatatea mintala etc.) sau de circumstante externe impuse (de exemplu, prin prevederi legale sau decizii judecatoresti).

35. Psihologii respecta dreptul persoanei de a avea acces la concluziile referitoare la propria persoana si de a primi informatii adecvate, in raport cu scopul serviciului psihologic oferit, care sa ii permita sa ia decizii in cunostinta de cauza.

D.2. Dreptul de a renunța

36. Psihologii se vor asigura ca beneficiarii serviciilor psihologice sau participantii la cercetare sunt informati de la primul contact asupra faptului ca pot renunța in orice moment la serviciul profesional sau se pot retrage din cercetare.

37. Psihologii vor respecta solicitarea unui participant care se retrage dintr-o cercetare, ca orice date prin care ar putea fi identificat, inclusiv inregistrările, sa fie distruse.

D.3. Dreptul la opoziție

38. Cu exceptia cazurilor de forta majora, de urgenta (perturbări ale functionării psihice, in termenii pericolului iminent, care necesita interventie imediata), sau a altor situatii precizate prin lege sau prin decizii judecatoresti, psihologul actioneaza respectand dreptul clientului de a refuza sau de a sista serviciul psihologic.

E. Standarde de inregistrare, prelucrare si pastrare a datelor

E.1. Obținerea permisiunii

39. Psihologii trebuie sa obtina permisiunea clientilor/participantilor la cercetare sau a reprezentantilor lor legali inainte de a efectua inregistrari audio/video pentru furnizarea serviciilor sau desfasurarea de cercetari.

E.2. Colectarea, pastrarea si transferul datelor

40. Psihologii vor colecta numai acele date care sunt relevante pentru serviciul oferit si vor lua toate masurile, conform prevederilor legale, pentru a proteja aceste informatii.

41. Psihologii au datoria de a depune toate eforturile rezonabile pentru a stoca, gestiona si arhiva in conditii de siguranta datele si informatiile obtinute in exercitarea profesiei, oricare ar fi suportul pe care sunt inregistrate sau modalitatile de prelucrare si comunicare, respectand reglementarile in vigoare cu privire la protectia datelor personale.

42. Probele psihologice aplicate, rezultatele acestora, insemnarile si inregistrările se pastreaza in conditii de siguranta o perioada de cel puțin 10 ani de la incheierea relatiilor profesionale, daca prin alte prevederi legale nu este prevazut un termen mai mare.

43. Datele colectate si inregistrate pot fi transferate catre psihologii care preiau clientii, consultate si utilizate de colegi de profesie, indiferent de forma de atestare, daca persoanele vizate si-au dat in mod neechivoc consimtamantul, iar acest consimtamant nu a fost retras.

E.3. Distrugerea datelor

44. La expirarea termenului de pastrare, psihologul va proceda la distrugerea datelor si a documentelor profesionale.

45. In situatia renuntarii la practica profesionala sau a pensionarii, a suspendarii sau incetarii dreptului de libera practica, psihologul va respecta prevederile legale privind pastrarea si distrugerea datelor.

F. Standarde de conduita colegiala

F.1. Conduita colegiala

46. Psihologii vor manifesta onestitate, corectitudine si solidaritate fata de colegii lor de profesie, conduitele lor fiind in acord cu standardele profesionale.

F.2. Respect

47. Psihologii vor manifesta respect fata de colegii lor de profesie si nu vor exprima critici nefondate si etichetari la adresa activitatii lor profesionale. Atunci cand psihologii au obligatia profesionala de a verifica, analiza sau examina calificarile, competentele sau munca unui coleg sau a unui alt profesionist, vor face acest lucru cu obiectivitate si respect.

F.3. Evitarea denigrării

48. Psihologii nu vor acționa, sub nicio formă, în manieră denigratoare la adresa colegilor de profesie. Psihologii nu vor recomanda clienților să evite accesarea serviciilor altor profesioniști, cu excepția situațiilor în care au motive temeinice să considere că ar exista o încălcare a reglementărilor legale sau etice.

CAPITOLUL II Principiul competenței

Psihologii se străduiesc să își dezvolte în mod continuu competența profesională și să o mențină la un nivel ridicat, fiind conștienți atât de resursele, cât și de limitele profesionale și personale ale cunostințelor, abilităților, pregătirii, educației și experienței lor. Psihologii oferă servicii profesionale în limita competențelor pentru care au pregătirea și experiența recunoscute și atestate, evaluându-și realist capacitatea de a oferi anumite servicii psihologice și de a utiliza instrumente, metode și tehnici specifice. Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor standarde:

- a) Conștientizarea importanței eticii în practica profesională
- b) Cunoașterea competențelor profesionale și a limitelor acestora
- c) Servicii psihologice în acord cu competența
- d) Prezentarea onestă a competenței
- e) Pregătirea continuă
- f) Consultarea în caz de limită a competenței
- g) Limitarea competenței
- h) Eficiența metodelor
- i) Obiectivitatea. Limitele procedurilor
- j) Servicii psihologice în afara competenței
- k) Afectarea competenței

A. Conștientizarea importanței eticii în practica profesională

49. Psihologii sunt conștienți de aspectele etice ale comportamentului lor profesional și își exercită profesia respectând prezentul cod.

50. Reflectia etică asupra actului profesional reprezintă o preocupare continuă în practica profesională a psihologilor.

B. Cunoașterea competențelor profesionale și a limitelor acestora

51. Profesia de psiholog se exercită în baza atestatului de liberă practică, potrivit treptelor de specializare și specialităților profesionale atestate de către Colegiu, conform competențelor profesionale reglementate.

52. Psihologii trebuie să cunoască și să respecte cadrul normativ referitor la dreptul de liberă practică și să țină cont de orice alte circumstanțe care pot afecta dreptul lor de a practica.

C. Servicii psihologice în acord cu competența

53. Psihologii au obligația să-și cunoască foarte bine limitele de competență în oferirea de servicii psihologice, în activitatea de predare sau de cercetare.

54. Psihologii se vor angaja (fără supervizare) numai în acele activități profesionale pentru care au competențele și atestarea necesare.

D. Prezentarea onestă a competenței

55. Psihologii nu vor prezenta fals limitele competenței lor și nu vor prezenta pregătirea sau formarea lor într-un mod care să le favorizeze nemeritat poziția sau imaginea publică, indiferent de tipul de activitate profesională desfășurată.

E. Pregătirea continuă

56. Psihologii sunt datori să acționeze, pe toată durata exercitării profesiei, în vederea formării și practicării la standarde cât mai înalte a propriilor competențe profesionale.

57. Psihologii au obligația să depună permanent un efort de menținere și dezvoltare a competențelor lor prin informare continuă, programe de formare profesională și conferințe de specialitate, consultări cu ceilalți specialiști din domeniu ori prin cercetări care să conducă spre creșterea competenței profesionale, conform standardelor Colegiului Psihologilor din România.

F. Consultarea în caz de limită a competenței

58. Atunci când psihologii constată că ajung într-un impas profesional, atingându-și limitele competenței, vor consulta colegii sau supervisorul sau vor recomanda clientului un alt profesionist, care îi poate oferi un serviciu competent.

G. Limitarea competenței

59. Atunci când psihologii urmează să desfășoare servicii psihologice, cercetări sau să predea dincolo de limitele de competență, aceștia vor căuta să obțină cât mai rapid competența necesară (care va presupune, după caz, studiu, evaluare și supervizare) și numai apoi se vor angaja în desfășurarea activităților vizate (excepție pct. 67.).

H. Eficiența metodelor

60. Psihologii utilizează doar acele metode pentru care detin calificarea, pregătirea și experiența necesară.

61. Psihologii monitorizează eficacitatea și eficiența metodelor, tehnicilor, instrumentelor și abordărilor utilizate, astfel încât să ofere servicii psihologice de calitate. 62. Psihologii își pot argumenta activitatea profesională din perspectiva datelor și dovezilor prezentate în literatura de specialitate actuală.

I. Obiectivitatea. Limitele procedurilor

63. Psihologii au obligația de a fi conștienți de limitele procedurilor folosite, indiferent de tipul de activitate. Psihologii vor avea grijă ca furnizarea serviciilor, cercetarea științifică, prezentarea rezultatelor și a concluziilor să fie făcute cu maximă obiectivitate, evitând orice tendință de prezentare parțială sau cu tenta subiectivă.

64. Psihologii utilizează în practica lor metode, tehnici, abordări, instrumente care au o fundamentare științifică recunoscută de comunitatea profesională. Psihologii evită să utilizeze în practica lor profesională metode, tehnici, instrumente sau abordări dovedite ca neavând suport științific.

65. Psihologii vor manifesta o grijă deosebită atunci când utilizează metode, dispozitive, instrumente și tehnici care nu au o bază solidă de dovezi sau carora le lipsește o susținere a eficacității, care nu îndeplinesc cerințele standard sau pe care nu le stăpănesc foarte riguros. 66. Psihologii acordă atenție felului în care experiențele, atitudinile, cultura, convingerile, valorile, contextul social, diferențele individuale, formarea specifică sau factorii de stres proprii influențează interacțiunile lor cu ceilalți și integrează această conștientizare în eforturile lor de a-i ajuta pe ceilalți și de a nu le face rău.

J. Servicii psihologice in afara competentei

67. In cazul in care pentru un tip de serviciu psihologic solicitat nu exista standarde generale recunoscute, nici programe de formare profesionala, nici specialisti atestati si disponibili in acel domeniu si totusi psihologii sunt solicitati, acestia vor depune toate eforturile pentru obtinerea unui standard minimal de competenta, avand permanent grija sa protejeze clientii, studentii, supervizatii, participantii si pe toti cei implicati, pentru a nu produce acestora daune sub o forma sau alta. In acest caz, serviciul va continua pana cand solicitarea inceteaza sau pana cand un specialist cu competenta recunoscuta pentru acel tip de serviciu devine disponibil.

68. In situatiile de urgenta care presupun interventie psihologica rapida pentru persoane fizice sau grupuri de persoane aflate in criza, pentru care la momentul respectiv nu sunt disponibile alte servicii de sanatate mintala si pentru care psihologii nu au pregatirea specializata necesara, acestia pot furniza servicii de suport psihologic pana cand situatia de urgenta a fost depasita sau pana cand sunt disponibile servicii specializate adecvate.

K. Afectarea competentei

69. Atunci cand psihologii realizeaza ca din motive de sanatate ori din cauza unor probleme personale nu mai pot sa desfasoare in mod competent o anumita activitate profesionala, acestia vor lua masurile adecvate pentru a-si limita, suspenda sau incheia respectiva activitate profesionala.

CAPITOLUL III Principiul responsabilitatii profesionale si sociale

Psihologii manifesta o maxima responsabilitate pentru starea de bine a oricarui individ, a familiei, grupului ori comunitatii fata de care isi exercita rolul de psihologi. Aceasta preocupare ii include atat pe cei direct, cat si pe cei indirect implicati in activitatile lor, prioritate avand cei direct implicati. Aderarea la acest principiu presupune respectarea urmatoarelor standarde:

- a) Responsabilitatea fata de calitatea si consecintele actiunilor profesionale
- b) Promovarea unor standarde ridicate
- c) Evitarea suferintei (a nu face rau)
- d) Responsabilitate extinsa
- e) Continuitatea serviciului
- f) Intreruperea serviciului in conditiile lipsei de beneficii pentru client
- g) Rezolvarea informala a incalcarilor Codului
- h) Sprijinul colegial

A. Responsabilitatea fata de calitatea si consecintele actiunilor profesionale

70. In cadrul lor de competenta profesionala, in baza independentei profesionale conferite de Legea nr. 213/2004, cu modificarile ulterioare, psihologii vor decide alegerea si aplicarea celor mai potrivite metode si tehnici psihologice. Ei raspund personal de alegerile si de consecintele directe ale actiunilor lor, in functie de atestarea profesionala primita.

71. Psihologii se vor consulta si cu alti specialisti sau cu diverse institutii pentru a promova starea de bine a individului si a societatii.

B. Promovarea unor standarde ridicate

72. Psihologii vor contribui la dezvoltarea psihologiei ca stiinta si a societatii in general, prin cercetarea si prin exprimarea libera a cunostintelor si ideilor, exceptie facand activitatile ce intra in conflict cu dispozitiile legale in vigoare sau cu prevederile prezentului cod.

73. Psihologii vor sustine cu responsabilitate rolul psihologiei ca profesie in fata societatii si vor promova si mentine cele mai inalte standarde de calitate.

74. Psihologii vor promova si vor facilita dezvoltarea stiintifica si profesionala a angajatilor, a celor supervizati, a studentilor, a participantilor la programe de formare profesionala etc.

75. Psihologii vor sesiza Colegiului Psihologilor din Romania cazurile de abatere de la normele de etica profesionala daca rezolvarea corecta, pe cai amiabile, a situatiei nu a fost posibila.

76. Daca responsabilitatile etice ale psihologilor intra in conflict cu alte reglementari in vigoare sau cu solicitarile din partea angajatorilor, psihologii vor clarifica natura conflictului, vor afirma obligatia lor legala de a respecta Codul si vor face, in limita posibilitatilor lor, pasii necesari pentru solutionarea acestuia in acord cu principiile si standardele etice.

C. Evitarea suferintei (a nu face rau)

77. Psihologii vor proteja si vor promova starea de bine, evitand provocarea de suferinta clientilor, studentilor, participantilor la cercetare, colegilor de profesie si celorlalti, asumandu-si cu responsabilitate consecintele propriilor actiuni.

78. In cazul in care un anumit grad de suferinta este previzibil si inevitabil, psihologul se va stradui sa reduca, pe cat posibil, nivelul de suferinta implicat.

79. Psihologii vor respecta dreptul persoanei de a sista, fara nicio justificare, participarea la serviciul furnizat sau la activitati de cercetare stiintifica.

80. Psihologii vor refuza sa indrume, sa instruiasca ori sa furnizeze informatii celor care, dupa judecata lor, ar putea utiliza in mod ilegal sau neetic cunostintele si deprinderile, voluntar sau involuntar, in dauna celorlalti.

81. Psihologii nu vor contribui si nu se vor angaja in cercetare sau orice alt tip de activitate care contravine reglementarilor legale privind drepturile omului.

D. Responsabilitate extinsa

82. Psihologii nu vor delega activitati psihologice unor persoane care nu au competentele necesare pentru acele activitati.

83. Psihologii actioneaza cu responsabilitate pentru a instrui, a sustine si a urmari respectarea standardelor de etica profesionala de catre asistenti, angajati, persoane aflate in formare sau supervizare etc., in conditiile reglementarilor in vigoare pentru fiecare activitate.

E. Continuitatea serviciului

84. Daca din motive de boala sau ca urmare a unor evenimente survenite in viata psihologului, acesta nu mai poate continua oferirea serviciului in bune conditii, va depune toate eforturile pentru a asigura clientului continuitatea serviciului, ajutandu-l sa identifice un psiholog care ii poate oferi in mod competent asistenta necesara.

85. Atunci cand exista o intentie justificata de incetare a serviciului psihologic oferit clientului si de indrumare a acestuia spre un alt coleg de profesie, psihologii vor mentine un contact suportiv si responsabil fata de client pana cand acesta isi asuma continuarea serviciului in cauza.

F. Intreruperea serviciului in conditiile lipsei de beneficii pentru client

86. Psihologii vor incheia serviciile oferite in situatia in care clientii nu au beneficii si pare improbabil sa obtina beneficii prin serviciile respective si vor indruma clientii spre un psiholog care ii poate asista in mod adecvat.

G. Rezolvarea informala a incalcarilor Codului

87. In cazul in care psihologii constata ca exista abateri ale unui coleg de la normele prezentului cod, ii vor semnala amiabil acestuia abaterea constatata si se vor adresa Comisiei de deontologie si disciplina a Colegiului Psihologilor din Romania in cazul in care comportamentul neetic persista.

H. Sprijinul colegial

88. Psihologii vor cauta sa sprijine pe cat posibil eforturile profesionale ale colegilor, in limita disponibilitatilor participative si a timpului disponibil.

CAPITOLUL IV Principiul integritatii profesionale

Psihologii vor cauta sa manifeste cel mai inalt grad de integritate morala si profesionala in toate relatiile lor profesionale. Este de datoria psihologului sa prezinte onest pregatirea si calificarile sale oriunde se afla in relatii profesionale si, de asemenea, sa nu permita sau sa tolereze practicile incorecte si discriminatorii. Aderarea la acest principiu presupune respectarea urmatoarelor standarde:

- a) Standarde referitoare la onestitate si acuratete
- b) Standarde referitoare la onestitate si claritate in relatii
- c) Standarde referitoare la angajamente contractuale, onorarii si taxe
- d) Standarde pentru declaratii publice si reclama

A. Standarde referitoare la onestitate si acuratete

A.1. Recunoasterea limitelor profesionale

89. Psihologii vor fi reflexivi, deschisi si constienti de limitele lor personale si profesionale.

90. Psihologii vor prezenta intr-o maniera onesta domeniile de specialitate in care sunt atestati, competentele, afilierea si experienta profesionala, nefiind acceptate niciun fel distorsiuni, omisiuni sau false prezentari in acest sens.

91. Psihologii vor folosi doar titlurile profesionale la care au dreptul in virtutea pregatirii, atestarii, licentierii sau angajarii.

A.2. Obiectivitate si acuratete

92. Psihologii vor promova acuratetea, obiectivitatea, onestitatea si buna-credinta in activitatile lor profesionale. In aceste activitati, psihologii nu se vor angaja in eludari, subterfugii sau denaturari intentionate ale faptelor.

A.3. Prezentarea rezultatelor

93. Psihologii vor prezenta cu onestitate, obiectivitate si acuratete concluziile, opiniile si rezultatele activitatilor lor profesionale, recunoscand si precizand limitele acestora. Psihologii vor oferi clientilor sau altor beneficiari explicatiile necesare, folosind un limbaj adecvat pentru a le facilita intelegerea rezultatelor si a concluziilor.

94. Psihologii isi vor asuma doar meritele pentru munca, ideile si contributiile proprii si vor recunoaste munca si ideile celorlalti (inclusiv studenti) pe masura contributiei lor.

95. Psihologii se vor stradui sa comunice cat mai complet si obiectiv cu putinta, distingand intre fapte, opinii, teorii, ipoteze sau idei atunci cand isi prezinta cunostintele, descoperirile si perspectivele.

96. Daca rezultatele cercetarilor lor sunt prezentate distorsionat de catre alte persoane (sponsor, agentie de stiri, clienti), psihologii vor actiona cu promptitudine, in limita posibilitatilor, pentru a clarifica si corecta informatiile.

B. Standarde referitoare la onestitate si claritate in relatii

B.1. Evitarea discriminarii si a conflictului de interese

97. Psihologii nu practica, nu ingaduie, nu instiga, nu colaboreaza la, nu consimt si nu faciliteaza nicio forma de discriminare.

98. Psihologii vor evita orice imixtiuni care afecteaza calitatea actului profesional, fie ca e vorba de interese personale, politice, de afaceri sau de alt tip.

99. Psihologii vor evita sa ofere recompense exagerate pentru a motiva un individ sau un grup sa participe intr-o activitate care implica riscuri majore si previzibile.

100. Psihologii nu vor contribui, fie singuri, fie in colaborare cu altii, la niciun fel de practici care pot viola libertatea individuala sau integritatea fizica sau psihologica a oricarei persoane. **B.2.**

Evitarea relatiei multiple

101. O relatie se considera a fi multipla in cazul in care un psiholog:

a) exercita cel putin doua roluri profesionale in acelasi timp in raport cu o persoana (de exemplu, cu clientii, angajatii, cei supervizati, studentii, persoanele aflate in formare sau participantii la cercetari);

b) exercita un rol profesional si in acelasi timp se afla in alt rol in raport cu aceeași persoana;

c) exercita un rol profesional in raport cu o persoana si se afla in cel putin o alta relatie cu o alta persoana care este ruda apropiata a celei dintai.

102. Psihologii vor evita relatiile multiple atunci cand acestea prezinta, in mod rezonabil, riscul de a diminua obiectivitatea, competenta si eficienta indeplinirii functiilor lor profesionale sau riscul de a duce la exploatarea sau prejudicierea persoanei cu care se afla in relatie profesionala.

103. Daca psihologii ajung sa se afle, ca urmare a unor factori care nu puteau fi anticipati, intr-o relatie multipla potential nociva, vor face pasii rezonabili sa o rezolve, avand grija sa protejeze persoana sau persoanele afectate si sa actioneze in acord cu prezentul cod.

B.3. Evitarea hartuirii

104. Psihologii nu se vor angaja in nicio forma de hartuire, fie ca aceasta este sexuala, emotionala, verbala sau nonverbala.

B.4. Evitarea abuzului

105. Psihologii nu se vor angaja in comportamente de defaimare sau de abuz (fizic, sexual, emotional, verbal sau spiritual) fata de persoanele cu care vin in contact in timpul activitatii lor profesionale.

106. Psihologii vor evita relatiile extraprofesionale cu clientii lor. Aceste relatii scad distanta profesionala necesara si pot conduce la conflict de interese sau abuz.

107. Psihologii sunt constienti de felul in care intimitatea sau sexualitatea pot afecta relatia dintre psiholog si client. Psihologii nu se vor angaja in relatii sexuale cu clientii lor.

B.5. Nonexploatarea

108. Psihologii nu vor exploata si nu vor profita, sub nicio forma, de persoanele fata de care, prin profesie sau pozitie, manifesta un ascendent de autoritate (clienti, studenti, participantii la cercetare, supervizati, angajati), orice forma de exploatare sau abuz de autoritate fiind strict interzisa.

B.6. Evitarea conflictului de interese (neintrarea in rol)

109. Psihologii se vor abtine de la intrarea intr-un rol profesional atunci cand, din motive de ordin personal, stiintific, legal, profesional, financiar:

a) obiectivitatea, competenta sau eficienta activitatii lor profesionale pot fi afectate;

b) exista riscul exploatarii sau producerii unor daune clientilor/participantilor la cercetare.

C. Standarde referitoare la angajamente contractuale, onorarii si taxe

C.1. Angajamentele contractuale

110. Psihologii vor onora angajamentele asumate prin orice tip de contract incheiat in legatura cu exercitarea profesiei de psiholog cu drept de libera practica.

Daca apar situatii neprevazute care ii impiedica sa isi duca la indeplinire angajamentele, psihologii vor informa si vor oferi explicatii complete si sincere partilor implicate.

C.2. Dreptul la onorarii

111. Pentru orice serviciu profesional oferit de psihologi, acestia au dreptul sa primeasca onorarii sau salarii negociate in mod liber cu beneficiarul sau cu o terta parte.

Psihologul nu va conditiona interventia psihologica sau rezultatele probabile ale interventiei psihologice de obtinerea unor favoruri pentru sine sau pentru terti.

C.3. Acordul pentru onorariu

112. Psihologii vor cauta sa stabileasca, de comun acord cu beneficiarul serviciului oferit, care sunt valoarea si modalitatea de percepere a onorariului in conditiile legilor in vigoare si fara o falsa prezentare a cuantumului acestui onorariu.

113. Psihologii informeaza clientii in avans asupra conditiilor financiare ale serviciului si nu vor accepta recompense, cadouri sau favoruri din partea clientului in plus fata de onorariul convenit.

C.4. Renegocierea

114. Daca, din motive justificate, serviciul oferit necesita restrangeri si limitari, acordul initial va fi renegociat cat mai curand posibil. Psihologii isi rezerva dreptul de a modifica valoarea onorariului in functie de situatiile obiective noi aparute, printr-o notificare prealabila.

C.5. Limitele onorariului

115. Onorariul fixat va depinde de calitatea serviciului oferit si competentele profesionale ale psihologului, inasa psihologii vor avea grija sa nu ceara un onorariu disproportionat fata de valoarea serviciului oferit. Psihologii nu vor exploata beneficiarii serviciilor lor si vor explica, daca este cazul, valoarea onorariului stabilit.

C.6. Concurenta neloiala si practici neetice in raport cu concurenta

116. Psihologii nu vor practica concurenta neloiala astfel cum aceasta este reglementata de normele legale in vigoare. De asemenea, urmatoarele practici sunt interzise si se considera neetice in exercitarea profesiei de psiholog cu drept de libera practica: tentativa sau actiunea de atragere sau deturnare de clienti, prin denigrarea sau discreditarea altui psiholog; practicarea unor onorarii subevaluate in mod intentionat, avand cunostinta de oferta anterioara a altui psiholog; folosirea unei functii publice pe care psihologul o detine in scopul atragerii de clienti in interes propriu pentru servicii care intra in obligatiile lui profesionale; furnizarea de date nereale privind competenta si/sau atestarea profesionala in scopul de a-l induce in eroare pe beneficiar. **D.**

Standarde pentru declaratii publice si reclama

D.1. Onestitatea in reclama

117. Psihologii isi pot face publicitate numai pe baza propriilor realizari, evitand promovarea unor realizari profesionale nereale sau exagerate si cu conditia sa nu puna in cauza activitatea unui coleg de profesie. Nu sunt considerate actiuni publicitare acele manifestari in care numele sau aspecte ale activitatii lor profesionale sunt mentionate in materiale scrise sau audiovizuale realizate de catre terti in scopul informarii publicului si nici acele interventii publice ale psihologilor cu referiri la activitatea sau creatiile lor, daca acestea nu sunt comandate si platite de catre acestia.

118. In redactarea anunturilor sau a mesajelor de reclama pentru serviciile, produsele sau publicatiile lor, psihologii nu vor folosi:

- a) afirmatii nereale, inselatoare sau derutante;
- b) afirmatii care clameaza sau implica superioritatea psihologului fata de orice psiholog sau fata de toti psihologii;
- c) afirmatii care creeaza asteptari nejustificate ale unor rezultate favorabile;

- d) afirmatii care pot induce sau care speculeaza fricile clientilor referitoare la consecintele pe care le-ar avea refuzul lor de a apela la serviciile oferite;
- e) orice afirmatii care sustin sau implica in mod nejustificat faptul ca psihologul foloseste metode, aparate sau materiale exclusive sau superioare;
- f) afirmatiile senzationaliste, vulgare sau care ar afecta in orice alt mod prestigiul profesiei.

CAPITOLUL V Standarde specifice

A. Educatie si formare

A.1. Calitatea ofertei educationale si formative

119. Psihologii vor manifesta preocupare fata de programele educationale si cele de formare profesionala, asigurandu-se ca acestea furnizeaza cunostintele si experienta necesare si suficiente pentru pregatirea studentilor, cursantilor si supervizatorilor la standarde corespunzatoare atestarilor, diplomelor sau gradelor academice/profesionale care urmeaza sa fie obtinute.

A.2. Transparenta

120. Psihologii care raspund de programele educationale sau de formare se vor asigura ca exista o descriere recenta si precisa a acestora: obiectivele, continutul, beneficiile si obligatiile care trebuie indeplinite pentru absolvirea programului, inclusiv modalitatile de evaluare si taxele incluse. Aceste informatii trebuie sa fie disponibile pentru toate partile interesate.

A.3. Responsabilitate educationala

121. Psihologii se vor asigura ca programele cursurilor acopera tematica propusa, ca informatia este prezentata cu acuratete, ca exista modalitati adecvate de evaluare a progresului si ca tipurile de experiente descrise la curs sunt relevante.

A.4. Protectia informatiilor personale nerelevante

122. Psihologii nu vor cere studentilor sau celor supervizati sa dezvaluie informatii nerelevante in activitatile de curs sau in cadrul unor programe de formare profesionala/supervizare.

C. Evaluare si diagnoza

C.1. Prezentarea caracteristicilor psihologice

123. Psihologii vor oferi informatii despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai dupa ce au realizat o evaluare adecvata, care sa sustina stiintific si metodologic afirmatiile si concluziile lor, indiferent daca este vorba de recomandari, avize, rapoarte, evaluari sau expertize psihologice judiciare sau extrajudiciare, precizand limitele afirmatiilor, concluziilor si recomandarilor lor.

C.2. Conditii de utilizare a instrumentelor

124. Psihologii vor utiliza (administra, calcula scorul, interpreta) metodele si tehnicile de evaluare in conformitate cu manualele de aplicare ale instrumentelor respective si intr-un mod adecvat scopului evaluarii.

125. Psihologii utilizeaza instrumente de evaluare ale caror caracteristici (validitate, fidelitate) au fost stabilite pentru populatia testata. Atunci cand validitatea si fidelitatea nu sunt cunoscute pentru populatia testata, psihologii precizeaza limitele rezultatelor si interpretarilor derivate din absenta acestor informatii.

126. Psihologii respecta legislatia in vigoare cu privire la drepturile de autor si de proprietate intelectuala pentru instrumentele de evaluare folosite.

C.3. Consimtamantul pentru evaluare/diagnoza

127. Psihologii vor obtine consimtamantul informat pentru serviciile de evaluare, cu exceptia cazului in care:

- a) acestea sunt cerute de lege, de reglementarile in vigoare sau prin decizia/cu aprobarea instantei;
- b) testarea este o activitate obisnuita educationala, institutionala sau organizationala prevazuta de norme legale sau reglementari interne, situatie in care acordul se obtine prin inscrierea in programul educational, angajarea intr-o anumita functie, inscrierea intr-o profesie etc.

128. Consimtamantul informat include explicarea naturii si scopului evaluarii, costurile, implicarea unei a treia parti, limitele de confidentialitate, modul de colectare, pastrare, utilizare a datelor obtinute si orice alte informatii necesare persoanei pentru a lua o decizie informata; psihologii vor oferi persoanei evaluate ocazii de a formula intrebari si de a primi raspunsuri.

129. Psihologii vor informa persoanele fara capacitate deplina de a-si da consimtamantul si persoanele pentru care testarea este ceruta de reglementarile legislative sau dispusa de instanta de judecata, cu privire la natura si scopul serviciilor de evaluare propuse, folosind un limbaj usor de inteles pentru persoana care urmeaza sa fie evaluata.

130. In situatii de urgenta, in care evaluarea este necesara pentru starea de sanatate a clientului, iar consimtamantul informat prealabil nu se poate obtine, din partea acestuia sau a reprezentantului legal, psihologul va efectua serviciul, in interesul clientului.

131. Psihologii vor respecta drepturile clientilor sau ale participantilor la cercetare referitor la protectia datelor personale. In cazul utilizarii unor instrumente de evaluare pentru care administrarea, scorarea, emiterea rapoartelor se realizeaza online, psihologii vor oferi clientilor toate informatiile prevazute de reglementarile legale privind colectarea si utilizarea informatiilor lor personale de catre furnizorul serviciilor de testare si masurile intreprinse pentru protectia datelor cu caracter personal.

132. Psihologii care folosesc serviciile unui traducator vor cere consimtamantul clientului pentru a folosi serviciile acelui traducator si se vor asigura ca se va mentine confidentialitatea rezultatelor, securitatea instrumentelor, inclusiv a documentelor de evaluare/diagnoza.

C.4. Datele de evaluare/diagnoza

133. Datele de evaluare/diagnoza obtinute pot fi scoruri brute si standardizate, raspunsurile clientului la stimuli sau la intrebarile la test, notele, inregistrarile si consemnarile psihologului, declaratiile clientului, observatiile privind comportamentul clientului in timpul unei examinari. Psihologii vor oferi datele obtinute, sub forma de rezultate, clientului si, daca este cazul, unor terti, numai cu consimtamantul clientului sau fara acordul acestuia in situatiile prevazute de reglementarile legale in vigoare sau dispuse de instanta de judecata.

Psihologii vor evita sa faca publice datele de evaluare/diagnoza obtinute, cu exceptia situatiilor prevazute de reglementarile legale in vigoare sau dispuse de instanta de judecata, protejand clientul de orice forma de exploatare, abuz si prevenind devalorizarea datelor de evaluare/diagnoza. Datele de evaluare/diagnoza reprezinta proprietatea psihologului sau a institutiei care realizeaza evaluarea/diagnoza si vor putea fi administrate si utilizate doar de catre psihologi calificati in folosirea acestor instrumente.

C.5. Materialele

134. Materialele de evaluare/diagnoza cuprind manualul instrumentului, instrumentul propriu-zis, protocoale, intrebarile sau stimulii utilizati, alte fise sau formulare necesare si nu includ datele de evaluare/diagnoza.

135. Psihologii vor mentine integritatea si securitatea materialelor testului si a altor metode de evaluare prin neinstrainarea lor catre persoane care nu au competenta necesara, respectand dreptul de proprietate intelectuala prevazut de lege si obligatiile de tip contractual privind utilizarea instrumentului.

136. Psihologii nu vor pune la dispozitia clientilor probe, grile, raspunsuri corecte sau alte materiale de evaluare/diagnoza in scopul facilitarii obtinerii de catre acestia a unor rezultate superioare la evaluari psihologice.

C.6. Dreptul la a doua opinie de specialitate

137. Persoana evaluata poate beneficia de o a doua opinie de specialitate in termen de 30 de zile de la comunicarea rezultatului, cu exceptia situatiilor in care reglementarile legale/institutionale sau tipul/natura evaluarii impiedica acest lucru. Psihologul care va oferi a doua opinie de specialitate va avea cel putin aceeasi treapta de specializare ca si cel care a realizat evaluarea initiala.

CAPITOLUL VI Dispozitii finale

138. Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de libera practica intra in vigoare la data publicarii in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

139. Psihologii au responsabilitatea de a cunoaste si de a aplica prevederile prezentului cod. Orice fapte savarsite in legatura cu profesia, care contravin prevederilor prezentului cod, angajeaza raspunderea disciplinara a psihologilor. Prezentul cod nu poate fi utilizat pentru tragerea la raspundere civila, penala sau administrativa a psihologilor, inasa reprezinta singurul act normativ in baza caruia poate fi apreciata raspunderea disciplinara a psihologilor.

140. Membrii Colegiului Psihologilor din Romania nu vor recunoaste, ca fiind profesionala, activitatea care este neconforma cu principiile si standardele acestui cod.

141. Toti psihologii vor coopera cu Comisia de deontologie si disciplina a Colegiului Psihologilor din Romania, atat in supervizarea conduitelor etice, cat si in promovarea lor. Refuzul cooperarii atrage de la sine incalcarea prevederilor acestui cod si, prin urmare, sanctionarea psihologilor in cauza in conformitate cu Codul de procedura disciplinara.

142. Pentru a mentine relevanta si actualitatea Codului, acesta este revizuit de Comisia de deontologie si disciplina a Colegiului Psihologilor din Romania dupa o perioada de 4 ani sau atunci cand situatia o impune.

143. In completarea Codului, Comisia de deontologie si disciplina poate formula ghiduri, recomandari sau precizari care au rolul de a detalia, explicita si ilustra principiile si standardele stipulate in Cod. Acestea pot fi revizuite pentru a oferi un raspuns mai rapid la evolutiile curente.

D. ASISTENTUL SOCIAL

Codul deontologic al profesiei de asistent social

Dispozitii generale

Art. 1.

(1) Codul deontologic al profesiei de asistent social, denumit in continuare cod, stabileste normele obligatorii de conduită profesională a asistenților sociali, respectiv a membrilor Colegiului Național al Asistenților Sociali din România, denumit în continuare Colegiu.

(2) Codul are ca scop reglementarea principiilor și regulilor de conduită a asistenților sociali pentru a preveni apariția unor situații care ar putea afecta reputația și buna practică a acestora, dezvoltarea și consolidarea Colegiului, precum și imaginea corpului profesional al asistenților sociali în general.

Art. 2.

Codul reglementează relațiile profesionale ale asistenților sociali și stabilește standardele de conduită a acestora în relațiile cu beneficiarii, membrii corpului profesional, precum și cu alte categorii de profesioniști.

Art. 3.

(1) Respectarea întocmai a prevederilor prezentului cod constituie o obligație profesională pentru fiecare asistent social.

(2) Desfășurarea activităților de asistență socială se va realiza numai în condițiile prezentului cod și ale legislației în vigoare.

Art. 4.

(1) Colegiul poate acționa pentru tragerea la răspundere disciplinară a asistenților sociali care încalcă normele imperative privind cadrul legal al exercitării profesiei de asistent social, precum și pentru tragerea la răspundere penală, civilă, administrativă sau de altă natură, după caz.

(2) Colegiul poate sesiza organele în drept cu privire la practicarea profesiei de asistent social de către o persoană care nu a obținut titlul profesional de asistent social, în condițiile legii.

CAPITOLUL II Principii generale profesionale

Art. 5. Asistentul social are obligația de a-și exercita profesia potrivit prevederilor legale în vigoare privind exercitarea profesiei de asistent social, precum și ale normelor profesionale specifice din domeniul asistenței sociale.

Art. 6. Asistentul social este obligat să promoveze și să respecte valorile profesiei, metodologia exercitării profesiei, precum și ghidurile de bună practică în domeniu, aprobate de Colegiu, asigurând în acest mod realizarea calității actului profesional.

Art. 7. Asistentul social trebuie să își îmbogățească permanent cunoștințele profesionale și să caute în mod consecvent să își ridice standardele de calitate ale exercitării profesiei, precum și în domeniul cercetării, semnalând autorității profesionale practicile ilicite în domeniu, precum și pe cele care încalcă dispozițiile prezentului cod.

CAPITOLUL III Independența profesională și responsabilitatea asistentului social

Art. 8.

(1) Asistentul social își desfășoară activitatea pe baza principiului independenței profesionale, care îi conferă dreptul de inițiativă și decizie în exercitarea actului profesional, cu asumarea deplină a răspunderii pentru calitatea acestuia.

(2) Independența asistentului social nu poate prejudicia în niciun fel interesele beneficiarului serviciului profesional.

Art. 9. Asistentul social pledează pentru condiții de viață care să conducă la satisfacerea nevoilor umane de bază și promovează valorile sociale, economice, politice și culturale, compatibile cu principiile justiției sociale.

Art. 10. Asistentul social este obligat să își exercite profesiunea cu responsabilitate, în conformitate cu competențele corespunzătoare treptelor de competență profesională dobândite, prevăzute în anexa nr. 1, care face parte integrantă din prezentul cod.

Art. 11. Actul profesional al asistentului social se exercită în mod obligatoriu olograf, cu precizarea numelui, prenumelui și codului alocat din Registrul Național al Asistenților Sociali, Partea I, precum și prin aplicarea parafei profesionale individuale.

Art. 12. Asistentul social prestează numai categoriile de servicii de asistență socială specifice tipului de intervenție și beneficiarului serviciilor, potrivit ghidurilor de bună practică în domeniul asistenței sociale, precum și normelor metodologice privind exercitarea profesiei de asistent social, aprobate de Colegiu, în condițiile legii.

Art. 13. Pentru serviciile de asistență socială prestate în relațiile contractuale stabilite cu beneficiarul acestora, asistentul social, indiferent de forma de exercitare a profesiei, beneficiază de un salariu sau onorariu negociat în mod liber cu beneficiarii serviciilor prestate sau cu furnizorii de servicii de asistență socială ori cu altă entitate angajatoare în cadrul căroră activează, după caz.

Art. 14.

(1) Asistentul social are următoarele responsabilități sociale:

- a) să pledeze pentru îmbunătățirea condițiilor sociale în vederea satisfacerii nevoilor umane de bază și promovării justiției sociale;
- b) să acționeze pentru a facilita accesul la servicii specifice și posibilitatea de a alege pentru persoanele vulnerabile, dezavantajate sau aflate în dificultate;
- c) să promoveze condițiile care încurajează respectarea diversității sociale și culturale;
- d) să promoveze politicile și practicile care încurajează conștientizarea și respectarea diversității umane;
- e) să faciliteze și să informeze publicul în legătură cu participarea la viața comunitară și schimbările sociale care intervin;
- f) să asigure servicii profesionale în situații de urgență, în condițiile legii și ale normelor privind exercitarea profesiei de asistent social;
- g) să recunoască importanța fundamentală a relațiilor interumane și să le promoveze în practica profesională, încurajând relațiile dintre persoane cu scopul de a promova, reface, menține și/sau îmbunătăți calitatea vieții;
- h) să se asigure de respectarea drepturilor fundamentale ale omului și de aplicarea legislației internaționale la care România a aderat.

(2) Asistentul social tratează toate cazurile date spre asistare, în funcție de concluziile evaluării riscului, nevoilor și resurselor.

(3) Asistentul social va trata cu prioritate cazurile minorilor aflați în dificultate, fiind activat în mod automat principiul interesului superior al acestora, în condițiile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, în acest sens având obligația de a se autosesiza.

(4) Asistenții sociali vor avea în vedere întotdeauna că propriul lor comportament reprezintă un model pentru membrii comunității, acționând în consecință.

CAPITOLUL IV Obligații față de profesia de asistent social

Art. 15. Asistentul social contribuie la promovarea profesiei de asistent social, precum și la susținerea spiritului de breaslă.

Art. 16. În vederea asigurării standardelor de integritate profesională, asistentul social este obligat:

- a) să promoveze și să mențină standardele de calitate în practica profesională;
- b) să promoveze și să dezvolte valorile și etica profesională, baza de cunoștințe și misiunea profesiei de asistent social;
- c) să protejeze integritatea profesională a asistenților sociali prin conferințe, studii, cercetare, analiză, activități de predare, consultanță, expuneri în cadrul comunităților, prin participarea activă în cadrul organizației profesionale, precum și prin alte acțiuni de eficientizare a activității profesionale.

Art. 17. În spiritul promovării demnității profesiei, asistentul social se va preocupa permanent ca partenerii, asociații și/sau angajații săi să nu lezeze drepturile persoanelor cu care interacționează în actul profesional, să nu diminueze încrederea publică în profesionalismul, onestitatea și responsabilitatea membrilor Colegiului, precum și pentru a preveni și elimina practicarea ilegală a profesiei de asistent social, sesizând în acest sens Colegiul.

CAPITOLUL V Obligații față de beneficiari

Art. 18.

(1) Relațiile asistentului social cu beneficiarii serviciilor sale profesionale se bazează pe onestitate și confidențialitate, asistentul social având obligația de a informa beneficiarii asupra problemelor specifice și cheltuielilor probabile pe care le implică prestarea serviciilor de asistență socială.

(2) Asistentul social are obligația de a informa beneficiarul – persoană fizică sau persoană juridică — în timp util asupra oricăror modificări intervenite în legătură cu prestația sa, care ar putea influența calitatea, costurile sau termenul de prestare a serviciilor.

(3) Asistentul social întreprinde toate măsurile care să îi permită întreruperea, la nevoie, a relațiilor contractuale cu acei beneficiari sau cu acei angajatori care, prin cerințele sau atitudinea lor pe parcursul desfășurării activităților contractate, generează situații incompatibile.

Art. 19.

(1) Respectarea principiului autodeterminării obligă asistentul social să nu decidă în numele beneficiarului.

(2) Asistentul social sprijină beneficiarii pentru identificarea și dezvoltarea resurselor în vederea alegerii celei mai bune opțiuni și acordă toată atenția necesară intereselor celorlalte părți implicate în activitatea de asistență socială.

(3) Asistentul social poate limita drepturile beneficiarilor la autodeterminare atunci când acesta consideră că acțiunile prezente și/sau viitoare ale beneficiarilor prezintă un risc pentru ei înșiși și/sau pentru alte persoane.

Art. 20.

(1) Asistentul social va furniza serviciile de asistență socială beneficiarilor numai în contextul unei relații profesionale contractuale și al consimțământului informat al beneficiarului, după caz.

(2) În cazul în care beneficiarii serviciilor de asistență socială nu au capacitatea de a-și exprima în scris consimțământul sau de a contracta, asistentul social trebuie să protejeze interesele beneficiarului serviciului său, urmărind obținerea consimțământului scris al reprezentantului legal al acestuia, după caz.

Art. 21.

(1) Asistentul social utilizează un limbaj clar și adecvat pentru a informa beneficiarii serviciilor de asistență socială despre scopul, riscurile și limitele serviciilor, costurile legate de serviciul respectiv, alternativele existente, dreptul beneficiarilor de a refuza sau de a rezilia relațiile contractuale stabilite, precum și despre perioada pentru care sunt încheiate raporturile contractuale de asistență socială.

(2) În situațiile în care beneficiarul serviciilor de asistență socială nu înțelege sau are dificultăți în a înțelege limbajul utilizat în practică, asistentul social trebuie să se asigure că acesta a înțeles condițiile prezentate, în acest sens asigurând beneficiarului o explicație detaliată, direct sau prin intermediul unui translator/interpret, după caz.

Art. 22.

Asistentul social informează beneficiarii serviciilor de asistență socială cu privire la limitele și riscurile furnizării de servicii prin intermediul tehnicii de calcul și de comunicare moderne, solicitând acordul scris al acestora pentru orice înregistrare audio și video, precum și pentru prezența unei terțe persoane, în calitate de observator sau supervisor.

Art. 23.

Pentru a asigura o intervenție competentă, asistentul social are dreptul și obligația de a asigura și de a utiliza servicii și tehnici specializate de intervenție, în condițiile respectării obligației de formare profesională continuă, potrivit legii.

Art. 24.

(1) Asistentul social prestează serviciile profesionale în concordanță cu specificul cultural al beneficiarilor, adaptându-se diversității culturale prin cunoașterea, înțelegerea, acceptarea și valorizarea modelelor culturale existente.

(2) Asistentul social trebuie să dețină cunoștințe de bază despre mediul cultural și caracteristicile grupului sau comunității din care fac parte beneficiarii serviciilor de asistență socială.

(3) Formarea profesională a asistentului social îi permite acestuia înțelegerea diversității sociale și culturale privind etnia, religia, sexul și/sau orientarea sexuală, vârsta, statutul marital, convingerile politice și religioase sau dizabilitățile mentale ori fizice ale beneficiarului.

Art. 25.

(1) Asistentul social evită conflictele de interese în exercitarea profesiei și promovează o abordare imparțială a situațiilor profesionale.

(2) Asistentul social informează beneficiarul despre posibilele conflicte de interese și intervine, după caz, în prevenirea sau rezolvarea acestora.

(3) În anumite cazuri, protejarea beneficiarului poate conduce la încheierea relației profesionale și orientarea clientului către un alt profesionist sau către un alt serviciu care să corespundă nevoii acestuia.

(4) Asistentul social nu folosește relația profesională cu beneficiarul serviciilor sale profesionale pentru obținerea de avantaje sau alte beneficii de orice natură în interes personal.

(5) Asistentul social este obligat să atenueze sau să prevină conflictele de interese existente sau posibile.

Art. 26.

(1) Asistentul social se bazează în activitatea profesională pe principiile respectării și apărării intimității beneficiarului, confidențialității acestuia, precum și pe principiul utilizării responsabile a informațiilor obținute în timpul exercitării profesiei sau în legătură cu aceasta.

(2) Asistentul social nu poate solicita informații despre viața privată a beneficiarului serviciilor sale, decât în cazul în care acestea sunt relevante pentru intervenție, asistentul social având obligația păstrării confidențialității în privința acestora.

(3) În anumite situații, asistentul social poate dezvălui informații confidențiale, cu acordul beneficiarilor sau ai reprezentanților legali ai acestora, după caz.

(4) Asistenții sociali pot dezvălui informații confidențiale fără acordul beneficiarilor, în condițiile legii și ale actelor normative adoptate în vederea executării acestora sau atunci când nedezvăluirea acestora ar pune în pericol viața, integritatea fizică a beneficiarilor sau a altor persoane.

(5) Asistentul social informează beneficiarii serviciilor de asistență socială despre încălcarea confidențialității informațiilor pe care le dețin în legătură cu aceștia, motivația avută în vedere, precum și despre posibilele consecințe, în condițiile legii.

(6) Asistentul social trebuie să păstreze confidențialitatea asupra identității beneficiarilor, atunci când acesta prezintă informații în mass-media, în condițiile legii.

Art. 27. În cazul în care autoritățile publice competente solicită, pe cale legală, informații despre un anumit caz sau atunci când sunt puse în pericol interesele legitime, viața ori integritatea beneficiarilor, asistentul social poate dezvălui informațiile cerute, în condițiile legii.

Art. 28.

(1) Accesul la documentele beneficiarilor și transferul acestora se realizează astfel încât să se asigure protecția deplină a informațiilor confidențiale conținute.

(2) Accesul la documentele beneficiarilor este permis specialiștilor care lucrează în echipa pluridisciplinară, supervisorilor sau coordonatorilor activității profesionale de asistență socială, precum și altor persoane autorizate în condițiile legii.

(3) La cerere, beneficiarii au acces la informații din propriile dosare, în măsura în care asistentul social apreciază că acestea servesc intereselor lor și nu prejudiciază alte persoane.

(4) La încheierea serviciilor, asistentul social are responsabilitatea de a arhiva dosarele clienților pentru a asigura accesul la informație în viitor și protecția informațiilor confidențiale.

Art. 29.

(1) Contactele fizice între asistenții sociali și beneficiarii serviciilor de asistență socială trebuie evitate în cazul în care se constată că acest lucru îi prejudiciază în vreun fel pe aceștia.

(2) Asistentul social care se angajează în contacte fizice cu beneficiarii trebuie să aibă responsabilitatea de a stabili limite adecvate diferențelor culturale, în condițiile legii.

(3) Asistentul social nu poate întreține relații sexuale cu beneficiarii serviciilor de asistență socială sau cu rudele acestuia, pe toată durata prestării serviciilor profesionale către aceștia.

(4) Asistentul social nu manifestă față de beneficiarii actului său profesional comportamente verbale sau fizice de natură sexuală, menite a fi înțelese ca avansuri sexuale sau solicitări de favoruri sexuale.

Art. 30. Asistentul social folosește un limbaj adecvat și respectuos față de client și evită folosirea termenilor care pot aduce prejudicii persoanelor, grupurilor sau comunităților.

Art. 31.

(1) Asistentul social va asigura continuitatea serviciilor în cazul în care acestea sunt întrerupte de factori cum ar fi: transferul, boala, indisponibilitatea temporară etc.

(2) Asistentul social poate finaliza relația profesională cu beneficiarii, precum și serviciile oferite acestora atunci când acestea nu mai răspund nevoilor și intereselor acestora.

(3) Asistentul social se asigură că finalizarea relației profesionale cu beneficiarii și a serviciilor oferite este un proces planificat, asupra căruia beneficiarii dețin toate informațiile necesare.

CAPITOLUL VI Obligații față de membrii corpului profesional

Art. 32.

(1) Relațiile dintre asistenții sociali se bazează întotdeauna, indiferent de interesele personale sau ale persoanelor pe care le asistă, pe respect profesional reciproc.

(2) Asistentul social își construiește reputația profesională numai pe baza competenței sale profesionale, fără a folosi mijloace de reclamă sau alte mijloace comerciale, altele decât cele prevăzute de lege.

Art. 33.

(1) Concurența profesională între asistenții sociali se bazează numai pe competența și calitatea serviciilor profesionale oferite beneficiarilor.

(2) Sunt interzise și sunt considerate acte de concurență profesională neloială următoarele acțiuni:

- a) tentativa sau acțiunea de denigrare sau de discreditare a asistenților sociali în scopul atragerii beneficiarilor de servicii de asistență socială;
- b) practicarea profesiei sub standardele de calitate stabilite prin ghidurile de bună practică în domeniu sau prin normele privind exercitarea profesiei de asistent social, precum și prin stabilirea unor onorarii derizorii având ca scop atragerea beneficiarilor serviciilor de asistență socială;
- c) utilizarea unor mijloace de presiune sau a funcției deținute în vederea atragerii beneficiarilor serviciilor psihologice sau în alt scop personal;
- d) utilizarea oricăror informații de specialitate nepublicate sau neoficiale, la care asistentul social a avut acces pe diferite căi, în scopul obținerii de avantaje personale.

Art. 34.

- (1) Orice litigiu între asistenți sociali cu privire la exercitarea profesiei de asistent social trebuie comunicat imediat pentru conciliere Colegiului.
- (2) Comisia de deontologie profesională are competența analizării situației de litigiu create, precum și desfășurării tuturor actelor necesare concilierii, înainte de sesizarea altor instanțe.

CAPITOLUL VII Obligațiile asistentului social în relațiile cu instituțiile publice

Art. 35. Asistentul social, salariat sau membru al unor comisii sau organisme de specialitate ale unor instituții publice, nu va divulga și nu va folosi în scopul obținerii de avantaje materiale personale, familiale sau de grup informații de specialitate care nu au fost făcute publice.

Art. 36. Asistentul social, salariat sau membru al unor comisii ori organisme publice sau tehnice de analiză ori decizie, nu se poate pronunța asupra unor acte sau documentații la a căror realizare este implicat personal.

Art. 37. Asistentul social nu va oferi avantaje materiale sau de orice altă natură unui funcționar public, cu intenția de a influența o decizie de care este interesat.

Art. 38. Asistentul social care își desfășoară activitatea în cadrul unei instituții a administrației publice, în învățământ sau participă în diverse foruri decizionale ori de jurizare nu va accepta avantaje materiale sau de orice natură oferite pentru a influența decizia sa.

CAPITOLUL VIII Sancțiunile disciplinare

Art. 39.

- (1) Încălcarea de către asistenții sociali a dispozițiilor prevăzute în prezentul cod constituie abatere disciplinară.
- (2) În urma realizării cercetării disciplinare, Comisia de deontologie profesională și organele de conducere ale Colegiului, după caz, apreciază gravitatea fiecărui caz de încălcare a dispozițiilor prezentului cod.
- (3) Sancțiunile disciplinare aplicabile asistenților sociali sunt prevăzute în art. 20 alin. (2) lit. a)—d) din Regulamentul de organizare și funcționare al Colegiului Național al Asistenților Sociali.

CAPITOLUL IX Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 40.

- (1) De la data adoptării prezentului cod se abrogă orice altă dispoziție contrară, în condițiile legii.

(2) De la data adoptării prezentului cod autoritățile publice, alte persoane juridice sau entități specializate care au încadrați asistenți sociali vor aduce la cunoștința acestora prevederile prezentului cod.

(3) Prezentul cod a fost adoptat în executarea Legii nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social, pentru detalierea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale privind deontologia profesiei de asistent social.

Art. 41. Punerea în aplicare a prezentului cod se realizează sub aspect procedural potrivit dispozițiilor procedurale prevăzute în anexa nr. 2, care face parte integrantă din prezentul cod.

Art. 42. Prezentul cod se publică în Monitorul Oficial al României.

E. ASISTENTUL MEDICAL

(1) Asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenței etnice, originii naționale sau sociale, religiei, opțiunilor politice sau antipatiei personale, a condiției sociale față de pacienți.

(2) Asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical au obligația de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.

(3) Asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical au obligația să acorde asistență medicală și îngrijirile necesare în limita competenței lor profesionale.

(4) În caz de calamități naturale (cutremure, inundații, epidemii, incendii) sau accidente în masă (naufrații, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical sunt obligați să răspundă la chemare, să își ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoștința despre eveniment.

(5) a) Voința pacientului în alegerea asistentului medical generalist, a moasei și a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.

b) Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinței, aparținătorii sau apropiații celui suferind trebuie preveniți și informați corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepția imposibilității (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgențelor.

(6) Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, se vor consulta cu alți colegi sau vor îndruma bolnavul către alți specialiști.

(7) Asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimându-și părerea numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății pacientului, cu consimțământul prealabil al acestuia.

(8) Asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului, cu excepția situațiilor de urgență.

CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE

al asistentului medical generalist, al moașei și al asistentului medical din România

CAPITOLUL I

Principii generale

ART. 1

Codul de etică și deontologie al asistentului medical generalist, al moașei și al asistentului medical din România cuprinde un ansamblu de principii și reguli ce reprezintă valorile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moașă și profesia de asistent medical pe teritoriul României.

ART. 2

Codul de etică și deontologie al asistentului medical generalist, al moașei și al asistentului medical din România are drept principal scop:

- a) ocrotirea drepturilor pacienților;
- b) respectarea obligațiilor profesionale de către asistenții medicali generaliști, moașe și asistenții medicali;
- c) apărarea demnității și a prestigiului profesiei de asistent medical generalist, de moașă și de asistent medical;
- d) recunoașterea profesiei, a responsabilității și încrederii conferite de societate, precum și a obligațiilor interne ce derivă din această încredere.

ART. 3

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moașă și profesia de asistent medical pe teritoriul României sunt următoarele:

- a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- b) în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- c) respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
- d) colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- e) acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competențe, aptitudini practice și performanțe profesionale fără niciun fel de discriminare;
- f) în exercitarea profesiei asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- g) asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

CAPITOLUL II

Responsabilitatea personală, integritatea și independența profesională a asistenților medicali generaliști, moașelor și asistenților medicali

ART. 4

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei și să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea și moralitatea individuală și profesională.

ART. 5

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să manifeste o conduită ireproșabilă față de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia.

ART. 6

În caz de pericol public, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical nu au dreptul să își abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autorități competente, conform legii.

ART. 7

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

ART. 8

Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greșeli în activitatea profesională.

ART. 9

Încredințarea atribuțiilor proprii unor persoane lipsite de competență constituie greșeală deontologică.

ART. 10

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe înțelesul acestora.

ART. 11

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

CAPITOLUL III

Raporturi profesionale cu alți profesioniști din domeniul medico-sanitar și instituții

SECȚIUNEA 1

Raporturile profesionale cu alți profesioniști din domeniul sanitar

ART. 12

În baza spiritului de echipă, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali își datorează sprijin reciproc.

ART. 13

Constituie încălcări ale regulilor etice:

- a) jignirea și calomnierea profesională;
- b) blamarea și defăimarea profesională;

c) orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnității profesionale a asistentului medical generalist, a moașei și a asistentului medical.

ART. 14

(1) În cazul unor neînțelegeri, în considerarea calității profesionale, conflictul în primă instanță trebuie mediat de biroul consiliului județean, la nivel județean/municipiului București, și de Biroul executiv, la nivel național.

(2) Dacă acesta persistă, cei implicați se pot adresa Comisiei de etică și deontologie sau justiției, fiind interzisă perturbarea activității profesionale din aceste cauze.

(3) În cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancționare, conform prevederilor Statutului Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naționale a Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România nr. 1/2009.

ART. 15

În cazul colaborării mai multor asistenți medicali generaliști, moașe și asistenți medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiași pacient, fiecare practician își asumă responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.

ART. 16

În interesul pacienților, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali vor avea relații de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnității și onoarei profesionale.

SECȚIUNEA a 2-a

Raporturile profesionale cu instituțiile

ART. 17

Angajatorul trebuie să asigure condiții optime asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical în exercitarea profesiei.

ART. 18

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical aduc la cunoștința persoanelor competente și autorităților competente orice circumstanță care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce privește efectele asupra persoanei sau care limitează exercițiul profesional.

ART. 19

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în concordanță cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor și dezvoltarea sistemului de sănătate.

CAPITOLUL IV

Educația medicală continuă

ART. 20

În vederea creșterii gradului de pregătire profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali au obligația să efectueze cursuri și alte forme de educație continuă acreditate de Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, denumit în continuare OAMGMAMR, precum și alte forme de educație continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

CAPITOLUL V

Obligații etice și deontologice

SECȚIUNEA 1

Obligația acordării îngrijirilor medicale

ART. 21

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenței etnice, originii naționale sau sociale, religiei, opțiunilor politice sau antipatiei personale, a condiției sociale față de pacienți.

ART. 22

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.

ART. 23

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să acorde asistență medicală și îngrijirile necesare în limita competenței lor profesionale.

ART. 24

În caz de calamități naturale (cutremure, inundații, epidemii, incendii) sau accidentări în masă (naufrații, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să răspundă la chemare, să își ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoștință despre eveniment.

ART. 25

(1) Voința pacientului în alegerea asistentului medical generalist, a moașei și a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.

(2) Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinței, aparținătorii sau apropiații celui suferind trebuie preveniți și informați corect, pentru a hotări în numele acestuia, cu excepția imposibilității (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgențelor.

ART. 26

Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, se vor consulta cu alți colegi sau vor îndruma bolnavul către alți specialiști.

ART. 27

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimându-și părerea numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății pacientului, cu consimțământul prealabil al acestuia.

ART. 28

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului, cu excepția situațiilor de urgență.

SECȚIUNEA a 2-a

Respectarea drepturilor pacientului

ART. 29

Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informația medicală, dreptul la consimțământ, dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament și îngrijiri medicale.

SECȚIUNEA a 3-a

Consimțământul

ART. 30

O intervenție medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoștință de cauză, și-a dat consimțământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

ART. 32

Consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situații:

a) când pacientul nu își poate exprima voința, dar este necesară o intervenție medicală de urgență;

b) în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenția este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să își dea consimțământul, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să anunțe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).

SECȚIUNEA a 4-a

Secretul profesional

ART. 33

(1) Secretul profesional este obligatoriu.

(2) Secretul profesional există și față de aparținători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar și după terminarea tratamentului și decesul pacientului.

ART. 34

Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a pacientului, a familiei, a aparținătorilor, precum și problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.

ART. 35

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional, excepție făcând situația în care pacientul și-a dat consimțământul expres pentru divulgarea acestor informații, în tot sau în parte.

ART. 36

Interesul general al societății (prevenirea și combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă și altele asemenea prevăzute de lege) primează față de interesul personal al pacientului.

ART. 37

În comunicările științifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.

ART. 38

Informațiile cu caracter confidențial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical numai în cazul în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

CAPITOLUL VI

Situații speciale în practicarea profesiei în sistem instituționalizat

SECȚIUNEA 1

Situația bolnavului psihic

ART. 39

Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistență medicală și de îngrijiri de sănătate de aceeași calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi și adaptate cerințelor lor de sănătate.

ART. 40

Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărată de daunele pe care ar putea să i le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau manevră de îngrijire și tratament, de maltratarile din partea altor pacienți sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferință fizică sau psihică.

ART. 41

(1) Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înțelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu își poate exprima liber voința, consimțământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.

(2) Nu este necesară obținerea consimțământului în condițiile prevăzute la alin. (1) atunci când este necesară intervenția de urgență.

(3) Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, după caz, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecință punerea în pericol a vieții pacientului.

ART. 42

Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie și respectul demnității umane și trebuie să fie apărată împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare și degradante. Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

SECȚIUNEA a 2-a

Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor

ART. 43

Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor, în alte condiții decât cele prevăzute de lege, constituie infracțiune.

SECȚIUNEA a 3-a

Pacientul privat de libertate

ART. 44

Asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical care îngrijesc un pacient privat de libertate le este interzis să aducă atingere integrității fizice, psihice sau demnității acestuia.

ART. 45

Dacă asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical constată că pacientul privat de libertate a suportat maltratări, aceștia au obligația să informeze organele competente.

SECȚIUNEA a 4-a

Situația pacienților infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA

ART. 46

(1) Pacienții infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la îngrijire și tratament medical în mod nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical fiind obligați să asigure îngrijirile de sănătate și tratamentele prescrise acestor pacienți.

(2) Păstrarea confidențialității asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical care au în îngrijire, supraveghere și/sau tratament astfel de persoane.

(3) Între specialiștii medico-sanitari, informațiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie să fie comunicate.

CAPITOLUL XI

Dispoziții finale

ART. 47

Nerespectarea prevederilor prezentului cod de etică și deontologie constituie abatere și atrage răspunderea disciplinară.

ART.48

Răspunderea disciplinară a membrilor OAMGMAMR nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.

ART. 49

Procedura de sesizare și soluționare a cauzelor este prevăzută în Statutul OAMGMAMR.

ART. 50

Toți asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali au obligația de a informa consiliul județean al OAMGMAMR, respectiv al municipiului București despre modificările survenite în situația lor profesională.

ART.51

Consiliul județean al OAMGMAMR, respectiv al municipiului București va informa Consiliul național al OAMGMAMR cu privire la aceste modificări.

ART. 52

Prevederile prezentului cod de etică și deontologie se completează corespunzător cu dispozițiile Legii nr. 46/2003 privind drepturile pacientului, cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, ale Statutului Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naționale a Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România nr. 1/2009, ale Regulamentului de organizare și funcționare al Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naționale a Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România nr. 3/2009, precum și cu normele legale în materie pe specialități, cu modificările ulterioare.

ART. 53

Completarea sau modificarea prezentului cod de etică și deontologie se va face de către Adunarea generală națională, la propunerea Consiliului național al OAMGMAMR.

ART. 54

La data intrării în vigoare a prezentului cod de etică și deontologie se abrogă Codul de etică și deontologie profesională al asistentului medical și al moașei din România, adoptat de Adunarea generală națională a Ordinului Asistenților Medicali și Moașelor din România.

ART. 55

Prezentul cod de etică și deontologie a fost adoptat de Adunarea generală națională a OAMGMAMR în data de 9 iulie 2009 și intră în vigoare la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, partea I.

F. Principiile etice ale activității de control financiar preventiv propriu in cadrul SPITALULUI DE PSIHIATRIE CRONICI SCHITU GRECI sunt următoarele:

(1) Competența profesională. Persoana desemnată să exercite controlul financiar preventiv propriu trebuie să cunoască și să aplice cu consecvență și fermitate prevederile legale în domeniu, asigurând legalitatea și regularitatea proiectelor de operațiuni ce fac obiectul vizei, precum și încadrarea acestora în limitele creditelor bugetare sau ale creditelor de angajament. În acest scop, aceasta are obligația să cunoască în permanență toate reglementările legale specifice domeniului în care își exercită atribuțiile de acordare a vizei de control financiar preventiv propriu;

- (2) Independența decizională în condițiile separării atribuțiilor. Persoana desemnată să exercite controlul financiar preventiv propriu este independentă în luarea deciziilor și nu i se poate impune în nici un fel acordarea sau refuzul vizei de control financiar preventiv propriu. Pentru actele sale, întreprinse cu bună credință, în exercitiul atribuțiilor sale și în limita acestora, cu respectarea prevederilor legale, persoana respectivă nu poate fi sancționată sau schimbată din această activitate.
- Conducerea entității publice în care se exercită activitatea de control financiar preventiv propriu este obligată să ia măsurile necesare pentru separarea atribuțiilor de aprobare, efectuare și control a operațiunilor, astfel încât acestea să fie încredințate unor persoane diferite;
- (3) Obiectivitate. În exercitarea activității de control financiar preventiv propriu și, mai ales, în luarea deciziei de a acorda sau respinge viza, persoana desemnată trebuie să verifice sistematic și temeinic proiectele de operațiuni, să nu cedeze unor prejudecăți, presiuni sau influențe ce i-ar putea afecta aprecierea corectă a acestora, să dea dovadă de imparțialitate, să aibă o atitudine neutră, lipsită de subiectivism;
- (4) Conduita morală. Persoana desemnată cu exercitarea activității de control financiar preventiv propriu trebuie să fie de o probitate morală recunoscută, să aibă o conduită corectă, să dea dovadă de comportare profesională ireproșabilă, la nivelul celor mai înalte standarde. Aceasta trebuie să aibă o comportare demnă în societate, să-și desfășoare activitatea astfel încât să aibă o bună reputație;
- (5) Confidențialitate. Persoana desemnată să exercite activitate de control financiar preventiv propriu este obligată să păstreze secretul de stat, secretul de serviciu, după caz, în legătură cu conținutul proiectelor de operațiuni ce fac obiectul vizei, să nu divulge în nici un fel informațiile unei terțe persoane, cu excepția cazurilor în care este autorizată în mod expres de către cei în drept, sau în situația în care furnizarea informației reprezintă o obligație legală sau profesională;
- (6) Incompatibilitate. Nu pot fi desemnate să exercite activitate de control financiar preventiv propriu persoanele aflate în curs de urmărire penală, de judecată, sau care au fost condamnate, pentru fapte privitoare la abuz în serviciu, fals, uz de fals, înșelăciune, dare sau luare de mită și alte infracțiuni prin care au produs daune patrimoniului persoanelor fizice sau juridice.

G. ACHIZIȚII

În procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică este necesară instituirea unui tip de comportament etic pe lângă cel juridic deja creat, pentru a evita pe de o parte, manifestarea unui comportament neadecvat și, pe de altă parte, perceperea eronată a unui anumit comportament, existând multe situații care pot da naștere la îndoieli sau interpretări, chiar dacă, în fapt, nu reprezintă nimic altceva decât efecte ale neglijenței.

Acest cod intenționează să sublinieze faptul că achizițiile publice reprezintă un domeniu deosebit de sensibil, întrucât implică putere economică și cheltuieli din bugetul autorităților contractante, devenind astfel un factor de risc pentru practici incorecte. Desigur, tot personalul implicat în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică este expus acestui factor de risc, indiferent de statutul lor.

Principiile fundamentale și regulile de conduită, care impun norme de comportament etic pentru persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, sunt prezentate mai jos :

Integritatea

Persoanele implicate în acest proces trebuie să aibă însușirea de a fi integre, corecte și incoruptibile, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului acestora.

“Legea este suverană”

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să cunoască foarte bine reglementările din domeniul achizițiilor publice și să manifeste interes pentru respectarea și aplicarea corectă a acestora.

Orice decizie va fi luată pe baza principiului “legea guvernează”. Comportamentul profesional adecvat, combaterea infracțiunilor de corupție și raportarea acestora sunt principalele aspecte pe care se sprijină acest principiu.

Competența profesională

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică sunt datorate:

- ✓ să-și îndeplinescă atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite.
- ✓ să-și îmbunătățească în mod continuu nivelul de pregătire, eficiența și calitatea activității lor.

Profesionalism

Profesionalismul persoanei implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică o determină să nu accepte o sarcină sau să nu desfășoare o anumită activitate decât în cazul în care consideră că deține calitățile necesare realizării acestora în mod corect.

Profesionalismul acestei persoane are la bază o pregătire continuă, dezvoltarea abilităților și neacceptarea influențelor în luarea deciziilor.

Persoanele implicate în procesul de atribuire trebuie să se comporte într-o manieră profesionistă și să utilizeze bunele practici în activitățile pe care le desfășoară.

Responsabilitate

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să conștientizeze că răspund pentru ceea ce întreprind și că trebuie să nu accepte realizarea unor acțiuni dacă nu sunt convinse că acestea sunt legale.

Corectitudine în acordarea tratamentului egal

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

✓ vor trata în mod similar operatorii economici care se află în aceeași situație, fiind interzisă discriminarea ca urmare a oricărui motiv subiectiv - religie, vârstă, apartenență politică, sex, naționalitate etc.

✓ vor aplica criteriile de selecție și criteriile pentru atribuirea contractului de achiziție publică, cu bună credință, în mod nediscriminatoriu, astfel încât orice operator economic participant să aibă șanse egale de a i se atribui contractul respectiv.

Concordanță

Când se iau decizii, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că măsurile luate sunt în concordanță cu legea și morala și sunt destinate scopului urmărit.

Proportionalitate

Asigurarea de către persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, că există **corelație** între necesitatea autorității contractante, obiectul contractului de achiziție și cerințele solicitate a fi îndeplinite. Această corelație este reflectată corespunzător în stabilirea cerințelor minime de calificare, a criteriilor de selecție și după caz, a factorilor de evaluare aferenți criteriului de atribuire.

Imparțialitate și independență

Persoana implicată în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- va evita orice acțiune arbitrară care ar putea afecta în mod negativ alte persoane;
- va anunța și nu va participa la procesul de achiziție dacă un membru al familiei sale are un interes financiar sau nefinanciar în legătură cu respectivul contract;
- trebuie să fie obiectivă și imparțială în toate circumstanțele exercițiului funcției lor;

Deciziile nu vor fi luate niciodată ca urmare a unui interes personal, financiar sau nefinanciar, sau ca urmare a presiunilor politice.

Curtoazie și consecvența

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- ✓ vor fi orientate spre realizarea operațiunilor în mod corect, amabil și accesibil tuturor celorlalți actori implicați în proces;
- ✓ vor fi consecvente cu propriul lor comportament administrativ și vor răspunde competent la așteptările întemeiate și rezonabile pe care operatorii economici le au în raport de activitatea sa;
- ✓ vor avea o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal.

Transparență

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că:

- ✓ orice informație referitoare la procedura de atribuire a contractului va fi pusă la dispoziția tuturor celor interesați;
- ✓ documentația de atribuire este clară, completă și fără echivoc și finalizată înainte de transmiterea spre publicare a anunțului de participare;
- ✓ opinia publică este informată în mod regulat asupra contractelor de achiziție publică atribuite.
- ✓ orice decizie care poate afecta negativ drepturile sau interesele unei persoane, va fi explicită, clar motivată și va cuprinde baza legală care a determinat luarea deciziei respective.

Principiul "patru ochi"

Regula celor „patru ochi” este un mecanism de control proiectat pentru a atinge un grad ridicat de siguranță, în special pentru documente și operațiuni sensibile.

Acest principiu se bazează pe faptul că cel puțin două persoane, verifică independent unul față de celălalt, același document.

Utilizarea principiului celor patru ochi crează premisele unui sistem care separă funcțiile de decizie, execuție și raportare și care poate genera aprobarea unei decizii de către diferite grade din ierarhie.

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să permită participarea, respectiv implicarea în verificarea modului de derulare a etapelor procesului de achiziție publică și a altor persoane din cadrul autorității contractante sau din afara acesteia, atunci când verificarea este realizată cu scopul de a genera măsuri de îmbunătățire a procesului.

Confidențialitate

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică au obligația:

- ✓ de a respecta caracterul confidențial al informațiilor prezentate de către operatorii economici în documentele de calificare și în propunerile tehnice.
- ✓ de a garanta fiecărui operator economic protejarea secretului comercial și a proprietății intelectuale.

Aplicarea principiului confidențialității informațiilor în activitatea specifică domeniului achizițiilor publice nu va fi condiționată de obținerea unor beneficii personale sau de interesul unor terți.

Acuratețea informației

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că informațiile oferite pe parcursul activității, vor fi adevărate și corecte și nu vor fi menite să inducă în eroare sau să înșele așteptările.

Interes public și încredere publică

În exercitarea atribuțiilor funcționale, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie:

- ✓ să considere interesul public mai presus de orice alt interes;
- ✓ să urmărească obținerea de valoare pentru banii cheltuiți;
- ✓ să se comporte de așa manieră încât să contribuie la sporirea încrederii opiniei publice în capacitatea autorităților contractante de a organiza achiziții publice.

Evitarea manifestării concurenței neloiale

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că prin documentația de atribuire nu vor cauza împiedicarea și/sau limitarea participării operatorilor economici la procedurile de atribuire și nici denaturarea concurenței loiale dintre aceștia.

Totodată, persoanele implicate se vor asigura că operatorii economici au cunoștință despre ceea ce se consideră a fi contrar uzanțelor comerciale cinstite, respectiv neexecutarea unilaterală a contractului sau utilizarea unor proceduri neloiale, abuzul de încredere, incitarea la comiterea de delikte, precum și vânzarea de secrete comerciale, către terți, de natură să afecteze poziția altor operatori economici pe piață.

Evitarea manifestării actelor de corupție

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică vor lua măsuri de excludere din competiție a operatorilor economici care folosesc practici corupte sau frauduloase în legătură cu procedura de atribuire a contractului.

Evitarea apariției conflictului de interese

Anterior numirii în funcție, la numirea în funcție sau în timpul exercitării acesteia, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică au obligația să își administreze interesele private în așa fel încât să prevină apariția unui conflict de interese.

Persoana care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența.

Persoana care participă direct în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor nu are dreptul de a fi candidat, ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, sub sancțiunea excluderii din procedura de atribuire.

Evitarea primirii de cadouri și ospitalitate

Persoanelor implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică le este interzisă solicitarea sau acceptarea de daruri, bani, împrumuturi, cadouri sau avantaje de altă natură de la societățile sau persoanele cu care colaborează în mod oficial atât pe parcursul procedurilor de achiziții, cât și pe timpul derulării contractului.

Pot fi acceptate darurile cu valoare simbolică primite ca materiale de reprezentare, oferite în cadrul întâlnirilor de protocol. Oferirea acestora sau asigurarea de ospitalitate sunt practici întâlnite de regulă, în relațiile comerciale. Toate ofertele de cadouri, inclusiv cele cu valoare protocolară, trebuie anunțate șefilor ierarhici. Autoritatea contractantă va dispune măsuri de luare în evidență și de înregistrare a acestora.

Oferirea de ospitalitate partenerilor de afaceri reprezintă o practică obișnuită a organizațiilor și societăților comerciale și este recunoscut faptul că aceasta poate fi benefică unei conduite eficiente în afaceri.

Invitațiile la prânz sau cină primite din partea unor reprezentanți ai operatorilor economici cu care autoritatea contractantă colaborează sau intenționează să colaboreze, pot fi în mod normal acceptate, atât timp cât scopul acestora este de a avea o relație corectă, iar acceptarea invitației nu contravine interesului autorității contractante.

Discuțiile purtate cu reprezentanții operatorilor economici, în afara cadrului de reglementare existent, sunt susceptibile de a fi considerate abateri de la conduita etică în achiziții.

Invitațiile cu caracter social, cele care se referă la evenimente sportive sau culturale, ofertele de vacanțe, precum și ofertele de ospitalitate care includ cazarea sau transportul gratuit trebuie să fie declinate de persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor achiziție publică și indiferent dacă au fost sau nu acceptate, ele trebuie raportate nivelului ierarhic superior.

Prevenirea, identificarea și unele măsuri de combatere a corupției în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică

Achizițiile publice implică sume mari de bani și prin urmare, nu este deloc surprinzător că acestea atrag numeroase persoane care încearcă să canalizeze o parte din acești bani în propriile conturi.

Persoane cu un astfel de comportament pot fi regăsite atât în rândul angajaților autorităților contractante cât și al operatorilor economici.

Acestea pot fi deopotrivă dintre cei care întocmesc, supraveghează, vizează și aprobă documentele achiziției, cât și dintre angajații companiilor care caută să obțină contracte în nume propriu sau în numele altor persoane, sau dintre cei care execută aceste contracte.

Pornind de la aceste aspecte, este necesar ca măsurile de prevenire și combatere a corupției să fie stabilite pentru ambele părți.

Astfel, pentru instituțiile și autoritățile publice aceste măsuri pot viza:

- reguli clare ale procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- interpretări unitare ale legislației și nu „de la caz la caz”;
- coduri de conduită;
- îmbunătățirea transparenței procesului;
- separarea funcțiilor;
- aplicarea principiului „patru ochi”;
- rotirea personalului, acolo unde este posibil;
- activități de consiliere metodologică și instruire în regim continuu;
- sancțiuni adecvate (disciplinare, civile, penale).

iar pentru ofertanți și contractanți:

- coduri de conduită;
- instruirii periodice;
- sancțiuni penale;

Acțiuni corelate cu fenomenul de corupție

- **Corupția** reprezintă folosirea abuzivă a puterii publice, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Ca act antisocial, corupția este deosebit de gravă deoarece favorizează unele interese individuale ale unor particulari, mai ales în domeniul economic, afectând astfel interesele colective prin: însușirea, deturnarea și folosirea resurselor publice în interes personal ca urmare a încheierii unor contracte cu reprezentanți ai Statului prin eludarea normelor morale și legale.
- Corupția vizează un ansamblu de activități imorale, ilicite, ilegale realizate nu numai de persoane cu funcții de conducere sau care exercită un rol public, ci și de diverse grupuri și organizații, publice sau private, în scopul obținerii unor avantaje materiale sau morale sau unui statut social superior prin utilizarea unor forme de constrângere, șantaj, înșelăciune, mituire, cumpărare, intimidare.

Linia de delimitare între faptele de corupție și faptele oneste poate fi foarte greu de trasat. De exemplu, comportamentul neprofesional sau greșelile făcute de un funcționar public implicat în activitățile specifice achizițiilor publice, deși cu intenții bune, ar putea părea o încercare de influențare a procedurilor și/sau a rezultatului acestora.

Riscuri din prisma eticii în procesul de atribuire a contractelor achiziție publică

Sistemul achizițiilor publice reprezintă o parte a realității economiei românești având aceleași caracteristici cu aceasta, respectiv atât puncte tari cât și puncte slabe.

Elementele componente ale sistemului de achiziții publice sunt:

- autoritatea de reglementare;
- autoritățile contractante;
- operatorii economici;
- supraveghetorii sistemului.

Între elementele componente ale sistemului intervin relații specifice atingerii scopului general, elementele interacționând între ele condiționându-se, potențându-se sau anihilându-se unele pe celelalte.

Astfel, elementele sistemului interacționează între ele pe parcursul procesului de achiziție, fapt ce poate determina apariția anumitor acțiuni cu efecte negative asupra întregului sistem.

Riscurile din prisma eticii în cadrul procesului de achiziție, reprezintă acele evenimente nesigure, dar probabile a căror apariție poate cauza un prejudiciu sau un impact negativ asupra unor valori specifice ale comunității.

Trebuie subliniat faptul că riscurile pot deveni certitudine fie din cauza unei simple erori în desfășurarea și administrarea procesului de achiziție, fie din cauza unei devieri intenționate de la prevederile legii.

În procesul de achiziție publică, probabilitatea de producere a unui eveniment negativ este în strânsă legătură cu valoarea bugetului alocat pentru respectivul contract.

La nivel european au fost identificate o serie de riscuri comune care se manifestă pe parcursul derulării oricărui proces de achiziție publică, considerate ca fiind cu valabilitate și aplicabilitate generală.

În tabelul de mai jos exemplificăm unele elemente generatoare de posibile fenomene de fraudă și corupție în raport cu sursele de risc din cadrul procesului de atribuire a contractului de achiziție publică:

Nr. crt.	Sursa de risc	Operațiune	Elemente care potențează fraudă/corupția	Exemple și măsuri preventive
1	Planificarea achizițiilor publice	-identificare necesități	-amestecul oficialilor la nivel înalt în decizia de achiziție; - cuprinderea unor achiziții nejustificate din punct de vedere economic sau dăunătoare din punct de vedere al mediului (nevoi inventate sau falsificate) - lipsa de comunicare între departamente pentru stabilirea corectă a nevoilor - identificarea nevoilor după aprobarea bugetului	<u>Exemplu:</u> Aprobarea unor cheltuieli pentru achiziții care nu sunt necesare autorității contractante; <u>Măsuri preventive</u> Verificarea și justificarea fiecărei cheltuieli de către o persoană, alta decât cea care a identificat și fundamentat nevoia. (principiul "celor patru ochi")
	Planificarea achizițiilor publice	Estimare valoare contract	- evaluare superficială a valorii contractului fără a fi luate în calcul toate costurile care pot interveni; - supraevaluare în ideea favorizării unui anumit contractant;	<u>Exemplu :</u> 1. Utilizarea frecventă a achiziției directe ca urmare a stabilirii nevoilor prin raportare la un cod CPV(8 cifre); <u>Măsuri preventive</u> Achiziția directă nu este în legătură cu

	și alegere procedură	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea unui model de calcul care să conducă la o valoare care să nu presupună aplicarea unei proceduri competitive; - divizarea contractelor cu obiecte similare în contracte de valoare mică invocându-se scopuri diferite. - abuzul utilizării de proceduri necompetitive prin invocarea existenței excepțiilor legale 	identificarea unui cod CPV de 8 cifre ci cu identificarea posibilității de a satisface o necesitate căreia i se poate atribui unul sau mai multe coduri CPV (de produse/servicii/lucrări) pe care aceasta le comportă.
	- identificare fonduri	- alocarea nerealistă a bugetului, acesta fiind fundamentat doar pe istoricul de cheltuieli și nu pe acoperirea necesităților	<p><u>Exemplu:</u> Preluarea în planul de achiziții din anul anterior a unui contract de servicii informatice pentru actualizarea unor soft-uri care au devenit inutile</p> <p><u>Măsuri preventive</u> Stabilirea necesităților funcție de nevoile reale și de prioritățile autorității contractante</p>
	- elaborare calendar	<ul style="list-style-type: none"> - planificarea deficitară a procesului de achiziție - alocarea de timp insuficient pentru derularea corespunzătoare a fiecărei proceduri 	<p><u>Exemplu:</u> Atribuirea unui contract invocând măsura extremei urgențe (art.122 lit.c) din cauza planificării deficitare a procedurii de atribuire</p> <p><u>Măsuri de prevenire</u> Inițierea în timp util a procedurii de atribuire ținând cont de duratele estimative ale fiecărei etape precum și de</p>

				perioadele de soluționare a eventualelor contestații.
2	Elaborarea documentației de atribuire	- stabilirea specificațiilor tehnice	<p>- ajustarea specificațiilor de așa manieră încât să corespundă unui singur operator economic</p> <p>- ajustarea specificațiilor la cererea nejustificată a unui factor decizional de la nivelul autorității contractante,</p> <p>- stabilirea de specificații prea generale sau care nu sunt în concordanță cu nivelul dorit al performanțelor;</p> <p>- întâlniri frecvente și fără motiv cu oferantul preferat în vederea consultării în legătură cu cerințele tehnice;</p>	<p><u>Exemplu:</u> Utilizarea frecventă a unor specificații tehnice care copiază în cele mai mici detalii prospectul unui anume produs "agreat"</p> <p><u>Măsuri preventive</u> La definirea specificațiilor tehnice se recomandă utilizarea standardelor, omologărilor sau reglementărilor tehnice naționale/europene.</p>
		- stabilire clauze contractuale	<p>- stabilirea unor clauze cu caracter general care nu au legătură cu nevoia specifică a autorității contractante și cu obiectul contractului;</p> <p>- impunerea unor penalități excesive;</p>	
		- stabilire cerințe minime de calificare	- cerințe "croite" pentru anumiți operatori economici, însoțite de note justificative	<p><u>Exemplu:</u> 1. Solicitarea îndeplinirii unor indicatori financiari, de tipul "profit pe ultimii 3 ani" invocând nevoia de auto-protecție a autorității contractante. 2. Solicitarea de certificate privind implementarea standardelor ISO de orice fel, ofertantului care are calitatea de</p>

	Elaborarea documentației de atribuire		superficiale, fără o susținere reală;	<p>comerciant într-un contract de furnizare produse de raft.</p> <p><u>Măsuri preventive</u> Formularea adecvată a cerințelor de calificare cu respectarea principiului proporționalității, pentru a asigura participarea unui număr cât mai mare de operatori economici.</p>
		- stabilire criterii de selectare și/sau criteriu de atribuire	<p>-nu sunt definite în mod clar și obiectiv</p> <p>- factorii de evaluare permit speculații</p>	<p><u>Exemple:</u></p> <p>1. Utilizarea în cadrul achizițiilor de lucrări, a factorului de evaluare "termenul de garanție a lucrării " admițând prin algoritmul de calcul oferte nerealiste și costisitoare.</p> <p>2. Utilizarea cu intenție a unui factor de evaluare de natură tehnică dedicat unui anume ofertant "mostră de program informatic care să corespundă în totalitate descrierii din caietul de sarcini"</p> <p><u>Măsuri preventive</u></p> <p>Stabilirea de factori de evaluare care să reflecte avantajele reale și evidente pe care autoritatea contractantă le poate obține prin utilizarea acestora.</p>

	Elaborarea documentației de atribuire	- completarea Fișei de date a achiziției, stabilire formulare și modele	- se completează superficial, fără a se ține cont de specificitatea achiziției, lasând loc de speculații	<u>Măsuri preventive</u> Aplicarea principiului "patru ochi"
		- stabilirea datei limită de depunere a ofertelor	- acordarea unei perioade de timp insuficientă pentru pregătirea ofertei	<u>Exemplu:</u> Stabilirea unei perioade de timp egală cu termenul minim prevăzut de lege pentru depunerea ofertei în cazul unei achiziții de servicii de proiectare pentru un obiectiv de investiții complex. <u>Măsuri preventive</u> Stabilirea perioadei pentru elaborarea ofertelor în funcție de complexitatea și/sau cerințele specifice ale contractului.
3	Chemare la competiție	- punerea la dispoziție a documentației de atribuire	- rezistența la utilizarea mai multor modalități de punere la dispoziție a documentației în mod gratuit	<u>Exemplu:</u> Invocarea nejustificată a motivelor tehnice la postarea în SEAP a documentației de atribuire
		- răspuns la solicitările de clarificări	- oferirea de răspunsuri evazive sau care schimbă specificațiile din documentație fără a acorda un termen corespunzător operatorilor economici pentru a-și adapta oferta la modificările survenite	
4	Derulare de procedura de atribuire	-numirea comisiei de evaluare	numirea în cadrul comisiei de evaluare a unor persoane care urmăresc îndeplinirea unor interese sau care nu au cunoștință despre lege	

Derulare procedura atribuire	- primire candidaturi și selectare candidați	sunt declarați calificați operatori economici care prezintă autorizări sau certificări care nu corespund realității	
	- derularea rundelor de dialog sau negociere	-dezvăluirea de informații confidențiale	<u>Exemplu:</u> Sprijin prin transmiterea de informații folositoare anumitor ofertanți preferați. <u>Măsuri preventive</u> Mandatul de negociere va fi acordat unei comisii și nu unei singure persoane din cadrul autorității contractante.
	-primire oferte	-stabilirea datei limită de depunere a ofertelor cu mult înainte de ședința de deschidere	
	- deschiderea ofertelor	- vicii de procedură la deschiderea ofertelor (deviații de la procedura corectă de deschidere a ofertelor)	<u>Exemplu:</u> Respingerea din cadrul procedurii a ofertanților "incomози" invocând abateri de la modul de prezentare a ofertei
	- examinare, evaluare oferte și stabilire ofertă câștigătoare	- familiaritate cu ofertanții de-a lungul anilor, manifestarea unor interese personale; - animozitate față de anumiți ofertanți; - erori sau omisiuni pe parcursul evaluării în scopul de a favoriza anumiți ofertanți;	<u>Exemplu:</u> Ofertanți care câștigă în mod frecvent, uneori în mod exclusiv, contracte de achiziție publică atribuite de aceeași autoritate contractantă. <u>Măsuri preventive</u> Respectarea de către membrii comisiei și de experții cooptați a principiilor imparțialității, independenței și integrității în procesul de evaluare a ofertelor.

		- anulare procedura	- inventarea cu ușurință a motivelor de anulare	
5	Atribuire contract de achiziție publică sau încheiere acord cadru	- perioada de așteptare și dacă este cazul, soluționare contestații	- apar înțelegeri cu contestatorii pentru a-și retrage contestația	
		- semnare contract/ încheiere acord-cadru	- la momentul semnării contractului apar modificări față de documentația de atribuire și față de ofertă, motivat ca au fost omise sau că nevoia nu a fost bine cuantificată	
6	Încheiere dosar de achiziție publică	- definitivare dosar de achiziție publică	- existența unor înregistrări sporadice și ulterioare producerii evenimentelor; - arhivarea aleatorie a dosarelor;	
7	Derulare contract/acord cadru	- îndeplinirea obligațiilor asumate și recepții parțiale	- lipsa monitorizării efective a contractului din punct de vedere cost-calitate și timp; - schimbări substanțiale în condițiile contractuale pentru a permite prelungirea duratei contractului și prețuri mai mari pentru contractant; - acceptarea schimbării specificațiilor tehnice sub nivelul standardelor impuse prin documentație; - amânarea prezentării situațiilor de plată, a prestării serviciilor sau a	<u>Măsuri preventive</u> De regulă, nu se acceptă modificări la contract. În cazuri excepționale, eventualele modificări trebuie fundamentate și justificate temeinic.

			furnizării produselor, în scopul ajustării prețurilor - plăți în avans fără temei.	
8	Finalizare contract	- recepție finală	- lipsa supervizării din punct de vedere cost-calitate și timp a îndeplinirii obligațiilor contractuale; - facturare fictivă pentru ceva ce nu a fost finalizat.	<u>Exemplu:</u> Acceptarea de devieri de la cantitatea, calitatea și termenele de livrare prevăzute în contract, prin emiterea unor documente de recepție incorecte. <u>Măsuri preventive:</u> Instituirea la nivelul autorității a unor proceduri specifice privind desfășurarea recepțiilor finale.
9	Analiza procesului	- concluzii și măsuri de îmbunătățire	- lipsa analizei procesului prin care să se identifice dacă s-a obținut într-adevar ceea ce s-a dorit și la valoarea previzionată	

Măsuri de evitare a apariției riscurilor

Pentru a evita manifestarea riscurilor mai sus identificate, dar și pentru respectarea principiilor care guvernează procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie avute în vedere următoarele activități:

- Instituirea unui cadru bazat pe încredere, corectitudine și imparțialitate;
- Limitarea elementelor de natură subiectivă care influențează deciziile în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- Eliminarea tratamentului preferențial acordat operatorilor economici locali;
- Asigurarea "vizibilității" regulilor, oportunităților, procedurilor interne cât și a rezultatelor;
- Eliminarea cerințelor restrictive, abuzive;
- Obținerea celei mai bune valori pentru fondurile publice, întotdeauna considerate ca fiind insuficiente în raport cu necesitățile;
- Supravegherea costurilor generate de derularea procesului de achiziție publică, înțelegând prin aceasta, inclusiv costurile aferente administrării procesului la nivel de autoritate contractantă cât și costurile aferente pregătirii ofertelor;

- Limitarea apariției erorilor pe parcursul procesului de achiziție publică;
- Limitarea fenomenelor de fraudă și corupție
- Dezvoltarea unei piețe sănătoase a achizițiilor publice.

Punerea în practică a unor măsuri care să asigure implementarea activităților enumerate mai sus este condiționată în primul rând, de angajamentul și atitudinea factorilor cu putere de decizie din cadrul autorității contractante în raport cu etica în achiziții publice.

Printr-o conduită etică în achiziții, acceptată de toți cei implicați în procesul de achiziții, se pot limita sau chiar evita consecințele manifestării:

- concurenței neloiale, respectiv a oricărui act sau fapt contrar uzanțelor cinstite în activitatea de comercializare a produselor, de execuție a lucrărilor, precum și de prestare a serviciilor;
- corupției active, respectiv a promiterii, oferirii sau dării, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;
- corupției pasive, respectiv a solicitării ori primirii, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptării unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;
- conflictului de interese, respectiv a situației în care un angajat al autorității contractante are un interes personal de natură patrimonială care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin în exercitarea funcției publice.

O conduită etică în achiziții se reflectă în respectarea unui cumul de principii și reguli care, împreună, conduc la păstrarea nealterată a valorilor societății.

H. ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

PRINCIPII DEONTOLOGICE

Integritatea și autonomia profesională, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilența, confidențialitatea, organizarea, eficacitatea și perseverența sunt ideile diriguitoare care guvernează activitatea consilierului juridic. Îndeplinirea corectă și în timp util a atribuțiilor profesionale conferă substanța principiului integrității profesionale.

Autonomia și independența profesională a consilierului juridic se manifestă prin asumarea unor responsabilități și acționarea la moment oportun într-un context determinat.

Consilierii juridici sunt independenți din punct de vedere profesional și se supun numai Constituției României, legii, statutului profesiei și prezentului cod de deontologie profesională. Prin independența profesională în sensul prezentului cod se înțelege libertatea de acțiune și de opinie care este limitată doar prin dispoziții legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic. Corectitudinea și integritatea morală sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic este obligat să le respecte atât în timpul serviciului cât și în afara acestuia.

Rezultatul activității consilierului juridic este o consecință a urmăririi atente și continue a derulării sarcinilor încredințate. Datoria fiecărui consilier juridic este să păstreze secretul datelor și informațiilor de care a luat la cunoștință în virtutea exercitării profesiei cu excepția unor dispoziții legale sau statutare contrare.

Confidențialitatea datelor și informațiilor deținute contribuie la crearea unui climat de siguranță pentru entitatea beneficiară a serviciilor oferite. Organizarea riguroasă a activității consilierului juridic se face în scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate și eficacitate a muncii. Prin discernerea între serviciul oferit și așteptările beneficiarului, între așteptările personale, profesionale și consecințele economice, în activitatea consilierului juridic primează respectarea legii.

Consilierul juridic este obligat să depună toate diligentele necesare pentru realizarea și reușita sarcinilor ce îi revin în exercitarea profesiei. Respectarea și aplicarea principiilor enunțate constituie un deziderat și un scop al exercitării profesiei de consilier juridic.

Respectarea lor se impune chiar și în afara exercitării activității profesionale, consilierul juridic fiind obligat să se abțină de la săvârșirea de fapte ilegale sau contrarii dispozițiilor statutare ale breslei profesionale din care face parte, de natură a aduce atingere principiilor fundamentale, ordinii publice și bunelor moravuri sau demnității profesiei de consilier juridic.

CONDITII DE EXERCITARE A PROFESIEI

Consilierul juridic asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale Spitalului, în conformitate cu Constituția și cu legile țării.

În virtutea unei pregătiri profesionale deosebite și a stăpânirii perfecte a tehnicilor de asistentă, consiliere și reprezentare consilierul juridic trebuie să dovedească o amănunțită cunoaștere a problematicii cauzelor supuse spre rezolvare. Apartenența consilierului juridic pe baza unui contract individual de muncă încheiat cu Spitalul de Psihiatrie Cronici Schitu Greci, nu aduce atingere îndatoririlor sale profesionale, oportunității de a alege metodele de lucru sau posibilității de luare a unor decizii în plan profesional.

Consilierului juridic îi este interzis în exercitarea profesiei să tolereze acte ilegale. Consilierul juridic nu se poate prevala de poziția sa pentru a satisface anumite interese personale.

El va refuza orice oferta sau promisiune de avantaje ilicite si se va abtine de la acte care contravin principiilor moralei si celor de ordine publica.

Consilierul juridic este responsabil de concluziile si actiunile sale in exercitarea profesiei. Profesia de consilier juridic se exercita personal de catre consilierul juridic.

Consilierul juridic va utiliza cu buna credinta mijloacele tehnice si baza materiala puse la dispozitie de catre beneficiarul serviciilor sale.

INDATORIRI PROFESIONALE SI RAPORTURILE DINTRE CONSILIERII JURIDICI

Consilierul juridic trebuie sa asigure transparenta activitatii sale in relatiile cu Spitalul precum si cu tertele persoane sub rezerva respectarii obligatiei de confidentialitate.

Lipsa de transparenta poate aduce prejudicii grave imaginii profesiei de consilier juridic si este interzisa cu desavarsire. Consilierul juridic va evita desfasurarea unor activitati susceptibile de a leza libertatea sa de apreciere a cauzelor incredintate spre rezolvare sau sa fie pus intr-o situatie care poate fi perceputa ca fiind de natura sa lezeze demnitatea profesiei.

Consilierul juridic va accepta sarcinile pe care le considera compatibile cu competenta si functia sa. Consilierul juridic va refuza sarcinile care contravin dispozitiilor legale sau prezentului cod si va lua masurile de precautie necesare pentru a evita situatiile similare.

Consilierul juridic va evita orice conflict de interese care ar aduce atingere imaginii profesiei de consilier sau a Spitalului . Consilierul juridic va respecta specificitatea exercitarii profesiei sale si va sustine independenta acesteia. Consilierul juridic va sprijini colegii in exercitarea profesiei, in aplicarea si apararea prezentului cod. El va raspunde favorabil la cererea de consultanta a acestora si ii va ajuta in situatii dificile, in limita posibilitatilor sale, in special prin rezolvarea unor probleme de ordin deontologic.

Consilierul juridic va tine cont de opiniile si practicile colegilor in masura in care acestea nu contravin principiilor generale cuprinse in prezentul cod. Se interzice consilierului juridic orice manifestare de concurenta neloiala iar exercitarea profesiei se face exclusiv pe criterii de competenta profesionala.

IMAGINEA PROFESIEI

Relatiile intre consilierii juridici se bazeaza pe respect reciproc si buna credinta pentru a constitui un exemplu de integritate a unui corp profesional bine definit. Consilierul juridic trebuie sa promoveze prin comportamentul sau in orice circumstante o imagine favorabila profesiei sale. In acest sens consilierul juridic va constientiza consecintele posibile ale comportamentului sau profesional si ale actelor indeplinite in exercitarea profesiei.

Promovarea unei imagini favorabile profesiei se realizeaza prin asigurarea unei prestatii de calitate. Exercitarea profesiei de consilier impune obligatia de largire a orizonturilor cunoasterii profesionale. Consilierul juridic este obligat sa-si desfasoare cu maxima atentie activitatea profesionala si sa dea dovada de cinste si corectitudine in orice circumstante.

Formarea imaginii profesiei de consilier este rezultatul efortului comun al tuturor reprezentantilor profesiei de consilier juridic.

Perfectionarea continua a profesiei de consilier juridic va fi asigurata prin fixarea si respectarea unor obiective clare, in concordanta cu tendintele generale de dezvoltare ale societatii.

Obiectivele generale ale profesiei sunt comune tuturor consilierilor juridici si se respecta ca atare.

Celeritatea actiunilor consilierului juridic este esentiala pentru activitatea acestuia, asigurand indeplinirea in conditii optime a sarcinilor incredintate. Consilierii juridici vor sprijini eforturile colegilor pentru mentinerea unui climat de legalitate si profesionalism in domeniu.

CAPITOLUL V

Declararea averilor, intereselor si bunurilor primite cu titlu gratuit, conform Anexei – Standardul 1 – etica si integritate / Codul controlului intern managerial al entitatilor publice din 20.04.2018, aprobat OSGG nr. 600 / 2018

Anexa - Standardul 1 - Etica și integritatea

1.1. Descrierea standardului

Conducerea și salariații entității publice cunosc și susțin valorile etice și valorile entității, respectă și aplică reglementările cu privire la etică, integritate, evitarea conflictelor de interese, prevenirea și raportarea fraudelor, actelor de corupție și semnalarea neregulilor.

1.2. Cerințe generale

1.2.1. Conducerea entității publice sprijină și promovează, prin deciziile sale și prin puterea exemplului personal, valorile etice, integritatea personală și profesională a salariaților.

1.2.2. Conducerea entității publice adoptă un cod de conduită, dezvoltă și implementează politici și proceduri privind integritatea, valorile etice, evitarea conflictelor de interese, prevenirea și raportarea fraudelor, actelor de corupție și semnalarea neregulilor.

1.2.3. Conducerea entității publice înlesnește comunicarea deschisă de către salariați a preocupărilor acestora în materie de etică și integritate, prin desemnarea unui consilier de etică care să monitorizeze respectarea normelor de conduită la nivelul entității.

1.2.4. Acțiunea de semnalare de către salariați a neregulilor trebuie să aibă un caracter transparent pentru eliminarea suspiciunii de delațiune și trebuie privită ca exercitarea unei îndatoriri profesionale.

1.2.5. Salariații care semnalează nereguli de care, direct sau indirect, au cunoștință sunt protejați împotriva oricăror discriminări, iar conducătorii au obligația de a întreprinde cercetările adecvate, în scopul elucidării celor semnalate și de a lua, dacă este cazul, măsurile ce se impun.

1.2.6. Conducerea și salariații entității publice au o abordare constructivă față de controlul intern managerial, a cărui funcționare o sprijină în mod permanent.

1.2.7. Declararea averilor, intereselor și bunurilor primite cu titlu gratuit se realizează de către toți factorii vizati, în conformitate cu prevederile legale.

DISPOZITII FINALE

Responsabilitatea profesionala a consilierilor juridici este angajata pentru nerespectarea normelor de exercitarea a profesiei stabilite prin lege, statutul profesiei si actele normative in vigoare. Nerespectarea normelor deontologice atrage raspunderea consilierului juridic.

CAPITOLUL V DISPOZIȚII FINALE

Art. 24 Răspunderea

- Incălcarea dispozițiilor prezentului Cod de conduită etică și profesională atrage răspunderea disciplinară a personalului contractual, în condițiile legii.
- Comisia cu atribuții disciplinare are competența de a cerceta încălcarea prevederilor prezentului Cod de conduită etică și profesională și de a propune aplicarea sancțiunilor disciplinare în condițiile Legii nr.53/2003- Codul Muncii, republicata, cu modificările ulterioare.
- In cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.
- Personalul contractual răspunde patrimonial, potrivit legii, în cazurile în care, prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduită profesională, aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

Art.25 Asigurarea publicității

Pentru informarea cetățenilor se va asigura afișarea Codului de conduită etica și profesională la sediul spitalului, într-un loc vizibil si pe site-ul spitalului .

Art.26 Intrarea în vigoare

Prezentul Cod de conduită etică și profesională intră în vigoare incepand cu data de _____